

Posudzovanie pridanej hodnoty iniciatívy LEADER

Usmernenia

Máj 2024

*This document contains the translation of the guidelines ‘**Assessing the added value of LEADER**’ of July 2024. The translation is intended to make the guidelines more helpful and accessible to different stakeholders. The translated document has not been subject to a layout and editorial check, and so the European Evaluation Helpdesk for the CAP makes no claims, promises, or guarantees about the accuracy, completeness, or adequacy of the translation and expressly disclaims liability for any errors or omissions in the translated content. The final reference text is the English version of the guidelines document, available at [this link](#).*

For any use outside of its original intent, or any modifications made to the content of the guidelines, prior written permission must be obtained from the European Evaluation Helpdesk for the CAP. Commercial use of this material is strictly prohibited. Please contact: evaluation@eucapnetwork.eu for any questions in this respect.

Upozornenie o autorských právach

© Európska únia, 2024

Reprodukcia je povolená pod podmienkou uvedenia zdroja.

Odporúčaná citácia:

EURÓPSKA KOMISIA – Generálne riaditeľstvo pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka – Oddelenie A.3 (2024): Usmernenia. Posudzovanie pridanej hodnoty iniciatívy LEADER.

Vyhlásenie o odmietnutí zodpovednosti:

Informácie a názory uvedené v tejto správe sú informáciami a názormi autora/autorov a nemusia predstavovať oficiálne stanovisko Komisie. Komisia neručí za presnosť údajov uvedených v tejto správe. Komisia ani žiadna iná osoba, ktorá koná v jej mene, nezodpovedá za prípadné použitie informácií uvedených v tomto dokumente.

Európske poradenské stredisko pre hodnotenie SPP je zodpovedné za poskytovanie podpory pri monitorovacích a hodnotiacich činnostiach na úrovni EÚ a členských štátov. Pracuje pod vedením oddelenia A.3 Generálneho riaditeľstva Európskej komisie (EK) pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (oddelenie výkonnosti politik). Európske poradenské stredisko pre hodnotenie SPP podporuje všetky zainteresované strany v oblasti hodnotenia, najmä GR pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, vnútroštátne orgány, riadiace orgány a hodnotiteľov, prostredníctvom vývoja a šírenia vhodných metodík a nástrojov; zhromažďovania a výmeny osvedčených postupov; budovania kapacít a komunikácie s členmi siete o témach súvisiacich s hodnotením.

Ďalšie informácie o činnostiach Európskeho poradenského strediska pre hodnotenie SPP sú k dispozícii na internete na serveri Europa <https://eu-cap-network.ec.europa.eu/support/evaluation>.

Obsah

Úvod	1
Časť I - Kontext	4
1. Prehľad pojmu pridanej hodnoty iniciatívy LEADER.....	5
Časť II - Uvedenie pojmu pridanej hodnoty iniciatívy LEADER a jej zložiek do praxe	10
2. Ako uviesť pojem pridanej hodnoty iniciatívy LEADER do praxe	11
3. Čo treba vziať do úvahy pri vytváraní hodnotiaceho rámca pridanej hodnoty iniciatívy LEADER	18
Časť III - Navrhovaný hodnotiaci rámec	22
4. Vytvorenie možného hodnotiaceho rámca pridanej hodnoty iniciatívy LEADER	23
5. Rozdelenie hlavných zložiek navrhovaného hodnotiaceho rámca	25
6. Vytvorenie prehľadu o dostupných zdrojoch údajov/informácií.....	36
Časť IV - Interpretácia výsledkov	39
7. Ako interpretovať výsledky hodnotení pridanej hodnoty iniciatívy LEADER	40
Uvedené v osobitných dokumentoch:	
Príloha 1	Informačné listy ukazovateľov pridanej hodnoty iniciatívy LEADER
Príloha 2	Príklad monitorovacej databázy na úrovni MAS
Príloha 3	Faktory uľahčujúce alebo sťažujúce meranie pridanej

Tabuľky

Tabuľka 1. Zoznam prvkov zložky pridanej hodnoty iniciatívy LEADER – zlepšený sociálny kapitál – s opismi a príkladmi spôsobu uvádzania týchto prvkov do praxe..	11
Tabuľka 2. Zoznam prvkov zložky pridanej hodnoty iniciatívy LEADER – zlepšené riadenie – s vymedzením pojmov a príkladmi spôsobu uvádzania týchto prvkov do praxe	14
Tabuľka 3. Zoznam prvkov zložky pridanej hodnoty iniciatívy LEADER – zlepšené výsledky a vplyvy – s opismi a príkladmi spôsobu uvedenia týchto prvkov do praxe	15
Tabuľka 4. Príklad hodnotiaceho rámca zlepšeného sociálneho kapitálu	26
Tabuľka 5. Príklad hodnotiaceho rámca zlepšeného riadenia	29
Tabuľka 6. Príklad hodnotiaceho rámca zlepšených výsledkov a vplyvov.....	32
Tabuľka 7. Príklad hodnotiaceho rámca štrukturálnych zmien	36
Tabuľka 8. Čo treba pri interpretovaní výsledkov posúdiť v súvislosti so sieťami.....	40
Tabuľka 9. Čo treba pri interpretovaní výsledkov posúdiť v súvislosti s miestnym riadením.....	43
Tabuľka 10. Čo treba pri interpretovaní výsledkov posúdiť v súvislosti so zvýšením pákového efektu	45
Tabuľka 11. Čo treba zvážiť pri interpretovaní výsledkov v súvislosti so schopnosťou iniciatívy LEADER vytvárať štrukturálne zmeny v oblasti miestnej akčnej skupiny...	48

Číselné údaje

Graf 1. Pridaná hodnota iniciatívy LEADER	8
Graf 2. Cesta za štrukturálnymi zmenami v oblasti miestnej akčnej skupiny	9
Graf 3. Celková štruktúra hodnotiaceho rámca	23

Zoznam skratiek

SPP	Spoločná poľnohospodárska politika
MRVK	Miestny rozvoj vedený komunitou

SPS	Strategický plán SPP
GR AGRI	Generálne riaditeľstvo pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka
ÚMH	Údaje na monitorovanie a hodnotenie
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
OS EIP	Operačná skupina EIP
ELARD	Európske združenie iniciatívy LEADER pre rozvoj vidieka
ENRD	Európska sieť pre rozvoj vidieka
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
ESF	Európsky sociálny fond
EÚ	Európska únia
FOS	Faktory úspešnosti
MAS	Miestna akčná skupina
SMR	Stratégia miestneho rozvoja
LEADER	Linky akcií pre rozvoj vidieckej ekonomiky
RO	Riadiaci orgán
NSS	Národná sieť SPP
RS	Rozmanitosť siete
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
PA	Platobná agentúra
IVPL	Index výkonnosti prístupu LEADER
RVMH	Rámec výkonnosti, monitorovania a hodnotenia
PRV	Program rozvoja vidieka
SNA	Analýza sociálnych sietí
TPS	Tematická pracovná skupina

Pod'akovanie

Tieto usmernenia vypracovali odborníci na hodnotenie Costas Apostolopoulos, Julia Maroseková, Marili Parissakiová, Elena Pisaniová, Kim Pollermann, Sari Rannanpääová, Annette Aagaardová Thuesenová, Paola Torciaová, Carlotta Valliová a Neringa Viršilienėová, ktorým pomohli hodnotné príspevky členov tematickej pracovnej skupiny zriadenej poradenským strediskom pre hodnotenie na účely vytvorenia týchto usmernení. Tematickú pracovnú skupinu a radu zainteresovaných strán tvorilo celkovo viac než 90 členov vrátane hodnotiteľov, riadiacich orgánov, výskumných pracovníkov, národných sietí SPP, združenia ELARD, miestnych akčných skupín a zástupcov GR pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (GR AGRI).

Zástupcovia GR pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka prispeli k dosiahnutiu súladu usmernení s politickým rámcom EÚ.

Tematickú pracovnú skupinu koordinovalo Európske poradenské stredisko pre hodnotenie SPP pod vedením Valdisa Kudiņša.

Brigit Zomerová a Margherita Sforzaová podporili vypracovanie a zabezpečili kvalitu a vizuálny vzhľad konečných usmernení.

Úvod

Iniciatíva LEADER¹/miestny rozvoj vedený komunitou (CLLD) sa v Európskej únii (EÚ) vykonáva už viac než 30 rokov. Jeho rozsah a nástroje sa rozširovali počas viacerých programových období. Štúdiou, v rámci ktorej sa iniciatíva LEADER v programovom období 2014 – 2020 hodnotila v rámci celej EÚ², sa dokázalo, že prístupom LEADER k miestnemu rozvoju sa účinne zacielfuje na miestny rozvoj vidieka, dosahuje hospodársky rozvoj, posilňuje sociálna štruktúra a kapacita a zlepšuje miestne riadenie v dobrom súlade s inými politikami. Potvrďuje sa to aj v nariadení o strategických plánoch SPP³, a preto zostáva iniciatíva LEADER v období 2023 – 2027 povinná v rámci kooperatívnych typov intervencií, ktoré sa týkajú spolupráce a ktorých minimálny príspevok je na úrovni 5 % z celkového príspevku Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (ďalej len „EPFRV“) na strategický plán SPP.

Napriek dostatočným skúsenostiam s posudzovaním iniciatívy LEADER pretrvávajú problémy týkajúce sa jej pridanej hodnoty. Poukázalo sa na to v osobitnej správe Európskeho dvora audítorov o iniciatíve LEADER⁴, v ktorej sa dospelo k záveru, že iniciatíva LEADER uľahčuje zapojenie na miestnej úrovni, dodatočné prínosy však stále nie sú dostatočne preukázané. V správe sa poukázalo aj na to, že ukazovateľmi SPP sa náklady a výhody prístupu LEADER neposudzujú zmysluplne. Na programové obdobie 2023 – 2027 sa zhromaždil väčší súbor ukazovateľov súvisiacich s miestnymi akčnými skupinami (ďalej len „MAS“) a ich činnosťami⁵.

Účelom týchto usmernení je stanoviť základné informácie a zásadu posudzovania pridanej hodnoty iniciatívy LEADER v kontexte strategických plánov SPP na obdobie 2023 – 2027 a neskôr uviesť príklad hodnotiaceho rámca týkajúceho sa toho, ako ju uviesť do praxe. Hodnotiaci rámec vychádza z predpokladu, že prístup LEADER môže priniesť pridanú hodnotu – inými slovami výhody (ktoré sa nemusia týkať financií), ktoré prevážia nad dodatočnými nákladmi týkajúcimi sa uplatňovania tejto metódy – a že túto pridanú hodnotu tvoria tri hlavné zložky: zlepšený sociálny kapitál, zlepšené riadenie a zlepšené výsledky a vplyvy projektov vykonávaných v rámci stratégií

¹ Podľa vymedzenia pojmov uvedeného v článku 3 [nariadenia \(EÚ\) 2021/2115](#) znamená pojem LEADER miestny rozvoj vedený komunitou, ako sa stanovuje v článku 31 [nariadenia \(EÚ\) 2021/1060](#). Vo zvyšku tohto dokumentu sa preto vzťahuje len na pojem LEADER.

² CCRI, OIR, ADE, (2021). [Podporná štúdia hodnotenia týkajúca sa vplyvu iniciatívy LEADER na vyvážený územný rozvoj](#).

³ Odôvodnenie 93 [nariadenia \(EÚ\) 2021/2115](#).

⁴ Európsky dvor audítorov, (2022). Iniciatíva LEADER a miestny rozvoj vedený komunitou uľahčuje zapojenie na miestnej úrovni, dodatočné prínosy však stále nie sú dostatočne preukázané. *Osobitná správa 10, 2022* Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie.

<https://data.europa.eu/doi/10.2865/097605>.

⁵ Článok 14 [vykonávacieho nariadenia Komisie \(EÚ\) 2022/1475](#) a príloha VII k nemu.

miestneho rozvoja. Pojem pridanej hodnoty iniciatívy LEADER bol prvýkrát opísaný v predchádzajúcich usmerneniach Európskej siete pre rozvoj vidieka (2017) ⁶.

Cieľovou skupinou týchto usmernení sú predovšetkým riadiace orgány SPP a hodnotitelia strategických plánov SPP, najmä tí, ktorých sa osobitne týka monitorovanie vykonávania a hodnotenie iniciatívy LEADER a jej pridanej hodnoty. Pomocou poskytnutých usmernení by mali dokázať vytvoriť primeraný hodnotiaci rámec pridanej hodnoty iniciatívy LEADER, vybrať príslušné ukazovatele z veľkého množstva podrobne predstavených ukazovateľov, zriadiť potrebné databázy a ďalšie spôsoby zberu informácií a interpretovať výsledky monitorovania a hodnotenia. Usmernenia sú zaujímavé a užitočné aj pre ďalšie zainteresované strany, najmä miestne akčné skupiny, pri zbere údajov a monitorovaní vykonávania a posudzovaní pridanej hodnoty iniciatívy LEADER na miestnej úrovni, ako aj pre tých, ktorí podporujú miestne akčné skupiny alebo s nimi inak spolupracujú.

Hoci tieto usmernenia nie sú záväzné, **vychádzajú zo súčasných právnych predpisov EÚ**, najmä z vykonávacieho nariadenia ⁷, v ktorom je pridaná hodnota iniciatívy LEADER jednou z tém, ktorú majú posudzovať členské štáty. Členským štátom sa v usmerneniach na tento účel poskytujú možnosti hodnotenia pridanej hodnoty iniciatívy LEADER, ktoré možno prispôbiť ich konkrétnym kontextom, hodnotiacim potrebám a intervenčnej logike a vykonávaniu strategického plánu SPP.

Usmernenia pozostávajú zo štyroch častí, pričom:

V **časti I** sa uvádza kontext a krátky prehľad pojmu pridanej hodnoty iniciatívy LEADER.

V **Časť II** sa zameriava na zavedenie pojmu pridanej hodnoty iniciatívy LEADER, ktorá má byť základom na vytvorenie hodnotiaceho rámca, do praxe. Určujú sa v nej kritériá na vytvorenie hodnotiaceho rámca.

V **časti III** sa uvádza príklad hodnotiaceho rámca na posudzovanie pridanej hodnoty iniciatívy LEADER. Príklad hodnotiaceho rámca bol vytvorený v súvislosti s každou zložkou pridanej hodnoty iniciatívy LEADER a s jednotlivými jej prvkami, pričom zahŕňa hodnotiace otázky, príslušné faktory úspešnosti a súvisiace ukazovatele týkajúce sa výstupov, výsledkov a vplyvov. Uvažuje sa v nej aj o zdrojoch údajov súvisiacich s navrhovanými príkladmi hodnotiaceho rámca.

⁶ Európske poradenské centrum pre hodnotenie v oblasti rozvoja vidieka, (2017). [Usmernenia: Hodnotenie iniciatívy LEADER/CLLD](#).

⁷ Článok 2 písm. d) [nariadenia \(EÚ\) 2022/1475](#).

V **časti IV** je uvedené, čo treba vziať do úvahy pri interpretovaní dôkazov získaných pomocou ukazovateľov pridanej hodnoty iniciatívy LEADER a súvisiacich faktorov úspešnosti pri odpovedaní na hodnotiace otázky.

V **ôsmich prílohách** usmernení sa uvádzajú praktické nástroje, ktoré možno použiť pri analyzovaní pridanej hodnoty iniciatívy LEADER, napríklad:

- podrobné informačné listy jednotlivých ukazovateľov uvedených v navrhovanom hodnotiacom rámci (príloha 1),
- príklady monitorovacej databázy na úrovni MAS (príloha 2),
- faktory, ktoré uľahčujú a sťažujú meranie pridanej hodnoty iniciatívy LEADER (príloha 3), a príklady prepájania zásad iniciatívy LEADER so zložkami pridanej hodnoty (príloha 4),
- podrobný hodnotiaci rámec, ktorý zahŕňa dodatočné ukazovatele jednotlivých prvkov pridanej hodnoty iniciatívy LEADER (príloha 5),
- príklady, ktoré poukazujú na to, ako možno hodnotiaci rámec navrhnutý v týchto usmerneniach uplatniť v praxi (príloha 6),
- pracovné vymedzenie pojmov (príloha 7) a odkazy na zdroje informácií použité v tomto dokumente (príloha 8).

Časť I

Kontext

1. Prehľad pojmu pridanej hodnoty iniciatívy LEADER

Cieľom tejto kapitoly je opísať hlavné zložky tvoriace pojem pridanej hodnoty iniciatívy LEADER, ako aj postupy umožňujúce vytvorenie pridanej hodnoty, keďže boli vymedzené v programovom období 2014 – 2020. V kapitole 2 sa stanovuje základ na uvedenie tohto pojmu do praxe v kontexte obdobia 2023 – 2027.

Pridaná hodnota iniciatívy LEADER sa v programovom období 2023 – 2027 uvádza v nariadeniach EÚ, najmä vo vykonávacom nariadení (EÚ) 2022/1475, v ktorom je pridaná hodnota iniciatívy LEADER jednou z tém strategického plánu SPP, ktorú treba v prípade potreby posúdiť. Údaje na monitorovanie a hodnotenie sa v danom nariadení zameriavajú na tri zložky pridanej hodnoty iniciatívy LEADER (zlepšený sociálny kapitál, zlepšené riadenie a zlepšené výsledky a vplyvy) ⁸. Od členských štátov sa okrem toho očakáva, že v strategickom pláne SPP opíšu očakávanú pridanú hodnotu prístupu LEADER a spôsob uplatňovania jeho zásad ⁹.

Pracovné vymedzenie pridanej hodnoty iniciatívy LEADER vychádza z práce tematickej pracovnej skupiny poradenského centra pre hodnotenie z roku 2017 a ide o nezáväzný pojem. Podľa vymedzenia ide o **výhody získané riadnym uplatňovaním metódy LEADER v protiklade s výhodami, ktoré by sa získali bez uplatňovania tejto metódy**. Metóda LEADER je kombináciou uplatňovania jej siedmich zásad: 1. prístupu zdola nahor; 2. oblastného prístupu; 3. miestnych partnerstiev (napr. MAS); 4. integrovanej a viacodvetvovej stratégie; 5. inovácií; 6. vytvárania sietí; 7. územnej spolupráce ¹⁰. Tieto zásady sú úzko prepojené. Ťažko si predstaviť, že by jediná zásada (napr. viacodvetvová stratégia) naplnila svoj potenciál, keby sa zanedbali ostatné zásady.

Podľa pracovného vymedzenia pojmu z obdobia 2014 – 2020 je pridaná hodnota iniciatívy LEADER neoddeliteľnou súčasťou iniciatívy LEADER a je odvodená od kombinácie troch zložiek: zlepšeného sociálneho kapitálu, zlepšeného riadenia a zlepšených výsledkov a vplyvov.

Zlepšený sociálny kapitál je viacozmerný pojem zahŕňajúci prvky sociálnej organizácie, ako sú siete, normy a sociálna dôvera, ktoré uľahčujú koordináciu

⁸ Ide napríklad o údaje o riadení, údaje súvisiace so sociálnym kapitálom (vytváranie sietí, spoločne vykonané projekty atď.) a údaje týkajúce sa výsledkov (ciele projektu a prínos súvisiaci s ukazovateľmi výsledkov).

⁹ [Vykonávacie nariadenie Komisie \(EÚ\) 2021/2289](#).

¹⁰ Podrobnejší opis týchto siedmich zásad nájdete na stránke siete EU CAP Network, (2023), LEADER explained, https://eu-cap-network.ec.europa.eu/networking/leader/leader-explained_en. Naposledy navštívené 7. augusta 2023.

a spoluprácu v záujme dosiahnutia vzájomného prospechu. Prvky zlepšeného sociálneho kapitálu zahŕňajú spoločné modely myslenia a presvedčenia, vzájomnú podporu a dôveru, zlepšené vedomosti, spoločné zručnosti a schopnosti a dobre rozvinuté siete.

Zlepšené riadenie zahŕňa miestne aj viacúrovňové riadenie. Viacúrovňové riadenie konkrétne pozostáva z horizontálnych a vertikálnych interakcií medzi vládnymi a mimovládnymi zainteresovanými stranami (zainteresované strany iniciatívy LEADER), ktoré sa zapájajú do vykonávania iniciatívy LEADER na úrovni EÚ, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni. Prvky zlepšeného riadenia zahŕňajú účasť zainteresovaných strán na rozhodovaní a schopnosť spravovať verejné a súkromné fondy. Zahŕňajú aj spoluprácu na miestnej úrovni, napr. v miestnych akčných skupinách a medzi miestnymi akčnými skupinami a miestnou komunitou, a viacúrovňové riadenie medzi rôznymi úrovňami (vertikálne), napr. medzi riadiacim orgánom/platobnou agentúrou, miestnou akčnou skupinou a národnou sieťou SPP.

Zlepšené výsledky a vplyvy vykonávania programu/stratégie uplatňovaním metódy LEADER pri riešení miestnych potrieb a prispievaní k politickým cieľom európskej/vnútroštátnej/regionálnej SPP. Zlepšené výsledky a vplyvy sú znakom toho, že druh a kvalita projektov vykonávaných v rámci iniciatívy LEADER sa líšia od tých, ktoré sa vykonávajú alebo by sa mohli vykonávať v rámci iných programov/intervencií. Môžu sa prejaviť ako zvýšený pákový efekt, vyšší počet udržateľných projektov, vyšší počet inovatívnych projektov a noví predkladatelia projektov, ako aj zlepšená súčinnosť medzi projektmi.

Okrem troch zložiek pojmu pridaná hodnota iniciatívy LEADER existujú aj tri umožňujúce postupy, čiže postupy, ktoré umožňujú vytvorenie pridanej hodnoty uplatnením metódy LEADER.

Tri navzájom prepojené umožňujúce postupy, ktoré vytvárajú pridanú hodnotu iniciatívy LEADER, ako sa znázorňuje na grafe 1, sú:

1. **Vykonávanie stratégie miestneho rozvoja**, čiže jej uvedenie do praxe v podobe projektov a nimi vytvárané výsledky a vplyvy.

Vykonávanie stratégie prostredníctvom zásady iniciatívy LEADER zdola nahor zahŕňa napríklad spoluprácu subjektov, teda budovanie dôvery, ktoré následne prispieva k zvyšovaniu sociálneho kapitálu. Ďalším príkladom je zásada partnerstva, ktorá sa využíva pri vytváraní a vykonávaní stratégie a týka sa zapojenia miestnych subjektov do rozhodovania, čo následne prispieva k zlepšeniu miestneho riadenia. Vykonávanie stratégie prináša napríklad aj

výsledky, ako sú nové pracovné miesta, nové podniky, služby atď. v súlade s miestnymi potrebami vďaka zásade oblastného prístupu metódy LEADER.

2. **Strategický plán SPP a mechanizmus realizácie miestnej akčnej skupiny**, čiže ustanovenia nariadení EÚ, skupina pravidiel, postupov a administratívnych opatrení, ktoré zabezpečujú, aby sa ciele stratégie miestneho rozvoja pretavili do konkrétnych praktických krokov.

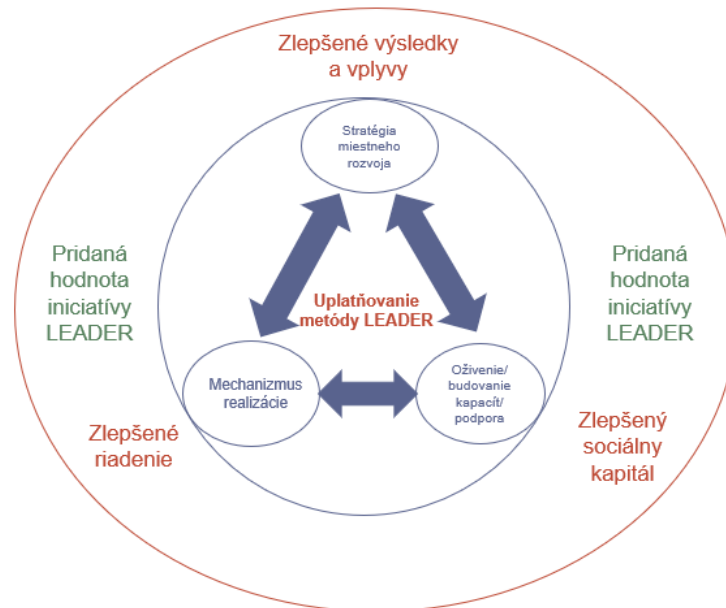
Výberové kritériá zahrnuté do mechanizmu realizácie napríklad stimulujú vznik inovatívnych projektov (zlepšené výsledky) prostredníctvom zásad iniciatívy LEADER súvisiacich s viacodvetvovou či územnou spoluprácou. Ďalším príkladom je zapojenie príslušných subjektov do partnerstva, čo prispieva k zlepšeniu miestneho riadenia.

3. **Podpora oživenia/budovania kapacít**, ktorá na jednej strane zahŕňa schopnosť miestnej akčnej skupiny dosiahnuť oživenie (ide o všetky jej operácie, ktoré nesúvisia priamo s projektom a sú zamerané na zvýšenie povedomia, pripravenosti, spolupráce a možností vytvárania sietí miestnych obyvateľov s cieľom prispieť k rozvoju ich oblasti); na druhej strane podporu, ktorú poskytuje riadiaci orgán (ďalej len „RO“) (priamo alebo prostredníctvom národnej siete SPP), aby povzbudil prijímateľov a umožnil im zúčastniť sa na iniciatíve LEADER či na podpore budovania kapacít miestnej akčnej skupiny s cieľom zlepšiť ich schopnosť vykonávať miestnu stratégiu v súlade s metódou LEADER.

Miestne akčné skupiny môžu využiť napríklad činnosti na oživenie zamerané na povzbudenie nových predkladateľov projektov k tomu, aby požiadali o finančné prostriedky v rámci iniciatívy LEADER, teda činnosti, ktoré majú pákový efekt, ktorý prispieva k zlepšeniu výsledkov. Ďalším príkladom sú činnosti na oživenie, ktoré uľahčujú výmeny medzi zainteresovanými stranami a posilňujú miestnu identitu, čím prispievajú k zvýšeniu sociálneho kapitálu.

Graf 1. Pridaná hodnota iniciatívy LEADER

Zdroj: Prevzaté od Európskeho poradenského centra pre hodnotenie v oblasti rozvoja vidieka (2017)

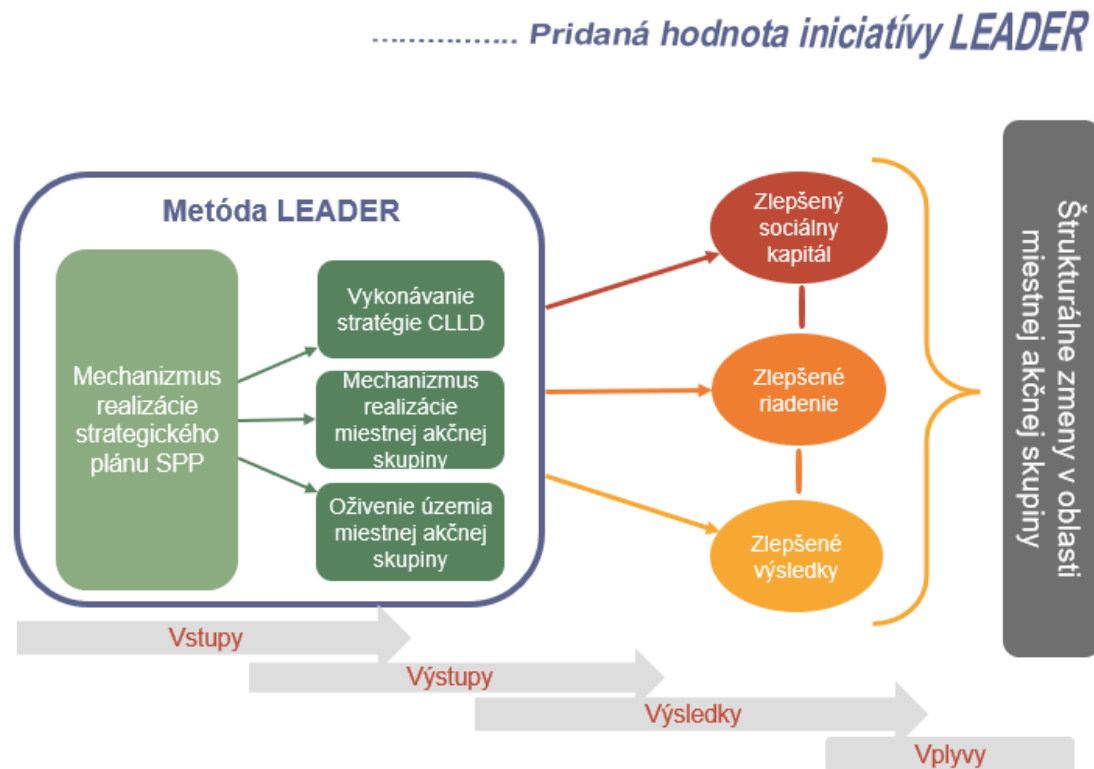
Ďalšie príklady prepojenosti medzi zásadami metódy LEADER a pridanou hodnotou iniciatívy LEADER vytvorenou umožňujúcimi postupmi znázornenými na grafe 1 sa uvádzajú v prílohe 4.

Vizualizácia prepojení medzi siedmimi zásadami iniciatívy LEADER a jednotlivými zložkami pridanej hodnoty iniciatívy LEADER v konkrétnom členskom štáte alebo miestnej akčnej skupine môže byť užitočná pri identifikovaní presných činností miestnych akčných skupín a ďalších zainteresovaných strán iniciatívy LEADER, ktoré podporujú vytváranie pridanej hodnoty iniciatívy LEADER. Môže poslúžiť aj hodnotiteľom pri pretváraní intervenčnej logiky a vytváraní hodnotiacich rámcov na hodnotenie pridanej hodnoty iniciatívy LEADER.

Všetky tri navzájom prepojené umožňujúce postupy, t. j. vykonávanie stratégie miestneho rozvoja, mechanizmus realizácie a poskytnutá podpora oživenia/budovania kapacít vytvárajú pridanú hodnotu v podobe zlepšeného sociálneho kapitálu, zlepšeného riadenia a zlepšených výsledkov a vplyvov, ktorých kombinácia prináša v oblasti miestnej akčnej skupiny vplyv z hľadiska štrukturálnych zmien (pozri graf uvedený nižšie).

Graf 2. Cesta za štrukturálnymi zmenami v oblasti miestnej akčnej skupiny

Zdroj: Prevzaté od Európskeho poradenského centra pre hodnotenie v oblasti rozvoja vidieka (2017)

Za štrukturálne zmeny vymedzené v usmerneniach z roku 2017 sa považujú zmeny, ktoré reagujú na potreby konkrétnych častí obyvateľstva a územia ako celku a sú citlivé na globálne aspekty miestneho rozvoja týkajúce sa napríklad zmeny klímy, produktivity zdrojov, modelov výroby prijateľných z hľadiska životného prostredia, demografie, migrácie a sociálnej súdržnosti.

Časť II

Uvedenie pojmu pridanej hodnoty iniciatívy LEADER a jej zložiek do praxe

2. Ako uviesť pojem pridanej hodnoty iniciatívy LEADER do praxe

Cieľom tejto kapitoly je poskytnúť pracovné vymedzenie pojmov troch zložiek pridanej hodnoty iniciatívy LEADER určené pre hodnotenia, ktoré budú vykonané v období 2023 – 2027, a opísať ich jednotlivé prvky. Berie sa v nej do úvahy aj spoločný prínos týchto troch zložiek k štrukturálnym zmenám v oblastiach miestnych akčných skupín. Uvádzajú sa v nej navyše príklady spôsobu, akým treba tieto prvky uviesť do praxe, teda ako ich analyzovať v praxi. Pozri aj prílohu 7, v ktorej je uvedené pracovné vymedzenie pojmov.

Tieto usmernenia sú výsledkom diskusií s odborníkmi, ktorí analyzovali pojem pridanej hodnoty a jej zložky v rámci predchádzajúcej iniciatívy LEADER, pričom určili faktory, ktoré buď uľahčujú, alebo sťažujú ich meranie (v súvislosti s posledným uvedeným pozri prílohu 3).

Výsledkom tejto činnosti sú tieto usmernenia, v ktorých sa navrhuje **pracovné vymedzenie pojmov** týkajúce sa **zložiek pridanej hodnoty iniciatívy LEADER** ako základ následného vytvorenia hodnotiaceho rámca týkajúceho sa hodnotení, ktoré budú vykonané v období 2023 – 2027. Každá zložka pridanej hodnoty zároveň pozostáva z niekoľkých prvkov. V súvislosti s každým z nich sa v nasledujúcich tabuľkách uvádza široké spektrum návrhov, ako uviesť prvky pridanej hodnoty iniciatívy LEADER do praxe, aby si **zainteresované strany hodnotenia mohli vybrať tie, ktoré budú pri vytváraní ich hodnotiacich rámcov najlepšie zodpovedať ich kontextu/hodnotiacim potrebám**.

2.1. Zlepšený sociálny kapitál (pracovné vymedzenie pojmu)

Zlepšený sociálny kapitál¹¹ v rámci iniciatívy LEADER zahŕňa siete, vzájomnú dôveru, spoločné modely myslenia a presvedčenia, ktoré podporujú kvalitnú súčinnosť a spoluprácu v oblastiach miestnych akčných skupín a medzi nimi.

Tabuľka 1. Zoznam prvkov zložky pridanej hodnoty iniciatívy LEADER – zlepšený sociálny kapitál – s opismi a príkladmi spôsobu uvádzania týchto prvkov do praxe

¹¹ Upozorňujeme, že neexistuje jediná všeobecne prijatá interpretácia sociálneho kapitálu. Dôvodom je, že sociálny kapitál z vecných a ideologických dôvodov nemá jasný, jednoznačný význam. Scrivens, K. a C. Smith (2013), Four Interpretations of Social Capital: An Agenda for Measurement (Štyri interpretácie sociálneho kapitálu: Program týkajúci sa merania), pracovné dokumenty organizácie OECD v oblasti štatistiky, č. 2013/06, OECD Publishing, Paríž.
https://www.oecd-ilibrary.org/economics/four-interpretations-of-social-capital_5jzbcx010wmt-en.

Prvky	Opisy	Príklady spôsobu uvedenia do praxe
Štrukturálne prvky		
Siete	<ul style="list-style-type: none"> Skupiny navzájom prepojených subjektov a vzťahy medzi nimi. Osvedčené vytváranie sietí a spolupráca medzi zainteresovanými stranami zúčastňujúcimi sa na iniciatíve LEADER vrátane medziregionálnych a nadnárodných projektov spolupráce. Kvalita interakcií v sieti a mimo nej, napr. možnosť vyjadriť sa, dosahovanie spoločného porozumenia, riešenie konfliktov, užitočné výmeny informácií, prvky sociálneho kapitálu súvisiace s nadväzovaním vzťahov (t. j. len medzi subjektmi z tej istej kategórie), sociálny kapitál súvisiaci s premostovaním (t. j. vzťahy medzi subjektmi z rôznych kategórií) a sociálny kapitál súvisiaci so spájaním (t. j. vzťahy medzi subjektmi z rôznych hierarchických úrovní), ako aj negatívny sociálny kapitál (t. j. vzťahy, ktoré sú v danom sociálnom kontexte na škodu, sú prekážkou sociálneho začleňovania, členov siete rozdeľujú namiesto toho, aby ich spájali). 	<ul style="list-style-type: none"> Analyzujte rozmanitosť členov miestnej akčnej skupiny. Hľadajte dôkazy o interakciách v sieťach miestnej akčnej skupiny a mimo nich a posúďte ich kvalitu. Hľadajte dôkazy o zlepšení vzťahov/sociálnych interakcií medzi členmi miestnej komunity v oblasti miestnej akčnej skupiny na základe miestnej identity a/alebo kolektívneho záujmu. Identifikujte spoločné projekty a typológiu/rôznorodosť účastníkov. Hľadajte dôkazy o členoch miestnej komunity, ktorí sa po účasti na iniciatíve LEADER budú lepšie vedieť združovať v sociálnych skupinách. Hľadajte dôkazy o tom, že nové siete podporované na miestnej úrovni mali prospech z vytvárania sietí miestnej akčnej skupiny. Analyzujte početnosť a kvalitu interakcií (t. j. nadväzovanie skutočnej spolupráce, ktorá vedie k spoločnej činnosti na rozdiel od spolupráce prostredníctvom stretnutí) medzi jednotlivými členmi miestnej akčnej skupiny a s inými subjektmi na rôznych úrovniach rozhodovania (ďalšími vnútroštátnymi a nadnárodnými miestnymi akčnými skupinami, obchodnými organizáciami). Hľadajte dôkazy o zlepšených interakciách súvisiacich s predkladateľmi projektov, napr. o výmene informácií, vedomostí, zručností a osvedčených postupov, novej spolupráci (formálnej a neformálnej), spolupráci, ktorá vedie k spoločným činnostiam/projektom. Účasť na činnostiach iniciatívy LEADER je v mnohých prípadoch výhodnejšia než samotná pomoc.
Prvky súvisiace so vzťahmi		
Vzájomná podpora a dôvera	<ul style="list-style-type: none"> Všeobecná dôvera, čiže pojem, že väčšine ľudí možno dôverovať alebo že pri komunikácii s ľuďmi treba byť opatrný. 	<ul style="list-style-type: none"> Hľadajte dôkazy o všeobecnej dôvere v oblasti miestnej akčnej skupiny. Hľadajte dôkazy o dôvere členov miestnej komunity k miestnej akčnej skupine a o tom, ako sa časom zmenila.

	<ul style="list-style-type: none"> • Úroveň dôvery k miestnej akčnej skupine zásluhou činností, ktoré vykonáva. 	
Kognitívne prvky		
Spoločné modely myslenia, hodnoty a presvedčenia	<ul style="list-style-type: none"> • Myšlienkové pochody súvisiace s tým, ako niečo funguje, napr. pocit spolupatričnosti v danej oblasti, solidárne postoje, inklúzia prijatím nevýhodnených skupín vrátane žien a mladých, rozpoznávanie sociálnych problémov. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analyzujte presvedčenia a spoločné hodnoty, ktoré sú predpokladom toho, že členovia komunity budú spolupracovať. • Hľadajte dôkazy o spoločnom sociálnom povedomí v projektoch iniciatívy LEADER. • Analyzujte mocenské vzťahy, ktoré buď uľahčujú, alebo sťažujú účasť znevýhodnených skupín vrátane žien a mladých ľudí. • Hľadajte solidárne prístupy. • Analyzujte rozpoznávanie miestnych sociálnych problémov, napr. mocenské vzťahy, rodovú rovnosť, zraniteľné skupiny, prijatie znevýhodnených skupín.

Zdroj: Vypracovalo Európske poradenské stredisko pre hodnotenie SPP (2024)

2.2. Zlepšené riadenie (pracovné vymedzenie pojmov)

Riadenie v rámci iniciatívy LEADER: Miestne a viacúrovňové postupy a mechanizmy, ktoré zabezpečujú účinné a transparentné rozhodovanie a vzťahy medzi jednotlivými subjektmi zapojenými do vykonávania iniciatívy LEADER, ktoré prispievajú k priblíženiu EÚ k občanom.

Miestne riadenie v rámci iniciatívy LEADER: Postupy a mechanizmy, ktoré zaviedla, koordinuje a oživuje miestna akčná skupina, aby zabezpečila participatívne, transparentné a inkluzívne rozhodovanie a silné zapojenie komunity do vývoja a vykonávania stratégie.

Viacúrovňové riadenie v rámci iniciatívy LEADER: Postupy a mechanizmy, ktoré spoločne zaviedli riadiaci orgán/platobná agentúra, príslušné miestne a regionálne orgány a miestne akčné skupiny podľa štandardov na úrovni EÚ, aby posilnili miestne akčné skupiny, zlepšili ich rozhodovanie, riadenie a možnosti zodpovedania sa a podporili responzívne, inovatívne a prispôbené stratégie miestneho rozvoja.

iniciatívy LEADER	a spolupracovať s inými inštitúciami/sieťami na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni. <ul style="list-style-type: none"> • Dobrá koordinácia a komunikácia medzi miestnou akčnou skupinou, riadiacim orgánom/platobnou agentúrou a národnou sieťou SPP. 	agentúrou a ďalšími príslušnými zainteresovanými stranami a sieťami. <ul style="list-style-type: none"> • Posúďte zručnosti a schopnosti riadiaceho orgánu/platobnej agentúry a národnej siete SPP v oblasti riadenia vzťahu s miestnou akčnou skupinou. • Analyzujte podporu, ktorú miestnym akčným skupinám poskytuje riadiaci orgán/národná sieť SPP v záujme zlepšenia ich rozhodovacej schopnosti. • Analyzujte podporu, ktorú miestnym akčným skupinám poskytuje riadiaci orgán a platobná agentúra v súvislosti so zjednodušujúcimi postupmi, a ďalšie spôsoby uľahčovania prístupu žiadateľov k finančným prostriedkom.
-------------------	---	--

Zdroj: Vypracovalo Európske poradenské stredisko pre hodnotenie SPP (2024)

2.3. Zlepšené výsledky a vplyvy v rámci iniciatívy LEADER (pracovné vymedzenie pojmov)

Zlepšené výsledky a vplyvy v rámci iniciatívy LEADER súvisia s aktivizáciou vnútorného potenciálu, so zhodnocovaním územného bohatstva a s posilňovaním prepojení medzi členmi/subjektmi miestnej komunity v záujme dosiahnutia lepších výsledkov pomocou dostupných zdrojov a podporou inovatívnych, udržateľných a integrovaných projektov riadených komunitou, ktoré stimulujú trvalé vplyvy v oblasti miestnej akčnej skupiny.

Pridaná hodnota spočíva v tom, že sa očakáva, že projekty vykonávané metódou LEADER¹² prinesú lepšie výsledky než projekty, ktoré by sa vykonávali v rámci iných programov. Tieto zlepšené výsledky by v dôsledku toho viedli k dlhodobjším vplyvom v oblasti miestnej akčnej skupiny a prispeli by k miestnemu rozvoju.

Tabuľka 3. Zoznam prvkov zložky pridanej hodnoty iniciatívy LEADER – zlepšené výsledky a vplyvy – s opismi a príkladmi spôsobu uvedenia týchto prvkov do praxe

Prvky	Opisy	Príklady spôsobu uvedenia do praxe
Zvýšený pákový efekt	<ul style="list-style-type: none"> • Prínos k miestnemu rozvoju ako výsledok stimulovania dodatočných finančných prostriedkov smerujúcich do oblasti miestnej akčnej skupiny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analyzujte schopnosť miestnej akčnej skupiny, sietí, a členov/subjektov miestnej komunity využiť finančné prostriedky a získať/mobilizovať ďalšie zdroje, ktoré nesúvisia so stratégiou

¹² Môžu zahŕňať zastrešujúce projekty, ktoré za určitých podmienok môžu byť užitočným nástrojom vykonávania iniciatívy LEADER. Môžu pomôcť skrátiť proces podávania žiadosti v prípade malých prijímateľov, zmenšiť množstvo administratívy a umožniť zapojenie cieľových skupín, ktoré by inak boli ťažko dostupné.

	<ul style="list-style-type: none"> • Viac navrhovaných projektov vyvíjaných a predkladaných s cieľom získať finančné prostriedky v rámci stratégií miestneho rozvoja. • Blízkosť miestnej akčnej skupiny k oblasti podnecuje viac ľudí k tomu, aby predkladali projekty, t. j. prijímateľov, ktorí by bez iniciatívy LEADER žiadosť nepodali. 	<p>miestneho rozvoja a iniciatívou LEADER (napr. európske/vnútroštátne/regionálne/súkromné finančné prostriedky na nové projekty).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hľadajte dôkazy o tom, že projekty v rámci iniciatívy LEADER podnecujú dobrovoľníctvo. • Hľadajte dôkazy o identifikovaní a motivovaní nových predkladateľov projektov. • Hľadajte dôkazy o nových a/alebo nevšedných profiloch spoločností/subjektov zúčastňujúcich sa na projektoch iniciatívy LEADER.
Projekty šité na mieru potrebám oblasti miestnej akčnej skupiny	<ul style="list-style-type: none"> • Blízkosť miestnej akčnej skupiny a prístup zdola nahor prispievajú k výberu projektov zameraných na najnaliehavejšie potreby oblasti miestnej akčnej skupiny. • Zahŕňajú okrem toho viaceré oblasti/odvetvia, aby sa riešil celý rad problémov/potrieb oblasti miestnej akčnej skupiny. • Prepojenosť projektov v určitých prípadoch umožňuje zamerať sa aj na potreby oblasti miestnej akčnej skupiny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hľadajte dôkazy o tom, že realizáciu projektov zameraných na riešenie miestnych potrieb metódou LEADER umožňujú rôznorodí predkladatelia. • Hľadajte dôkazy o projektoch, ktorými sa zhodnocuje konkrétne územné bohatstvo a jeho identita.
Viac inovatívnych projektov	<ul style="list-style-type: none"> • Projekty, ktoré v oblasti miestnej akčnej skupiny vedú k vzniku nových nápadov, výrobkov alebo postupov, ktoré sú v miestnom kontexte inovatívne¹³. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hľadajte dôkazy o existencii inovatívnych projektov iniciatívy LEADER v miestnom kontexte.
Udržateľné projekty	<ul style="list-style-type: none"> • Projekty, ktoré prinášajú udržateľné výsledky v zmysle hospodárskych, sociálnych a environmentálnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Hľadajte dôkazy o projektoch, ktorých výsledky sú udržateľné z hospodárskeho, zo sociálneho alebo z environmentálneho hľadiska.

¹³ Podľa odseku 2 písm. c) prílohy VII k [nariadeniu \(EÚ\) 2022/1475](#) členské štáty, regionálne orgány alebo miestna akčná skupina vymedzia pojem „inovatívny“ v miestnom kontexte.

	<p>výhod, alebo projekty, ktoré vyústia do vzniku iných projektov alebo sietí.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udržateľnosť je ovplyvnená aj znalosťou miestnych podmienok. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hľadajte dôkazy o projektoch, ktoré sú po ukončení podpory v rámci iniciatívy LEADER zahrnuté do iných projektov reťazca, sietí atď. • Analyzujte, ako znalosti o miestnej oblasti prispievajú k vzniku udržateľnejších projektov.
<p>Projekty, ktoré podporujú prepojenia medzi subjektmi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Príklady prepojení zahŕňajú napr. projekty súvisiace so stratégiou „inteligentných dedín“, projekty zahŕňajúce viacerých partnerov, integrované projekty, zastrešujúce projekty atď. • Partnerstvá, siete a spolupráce, ktoré by bez iniciatívy LEADER nevznikli. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hľadajte dôkazy o projektoch iniciatívy LEADER, ktoré prispievajú k vytvoreniu prepojení medzi všetkými zúčastnenými zainteresovanými stranami. • Posúďte či/ako projekty iniciatívy LEADER na seba nadväzujú/vytvárajú synergie a prispievajú k dosiahnutiu stratégie miestneho rozvoja. • Hľadajte dôkazy o projektoch iniciatívy LEADER, ktoré viedli k spolupráci v podobe sietí, partnerstiev a ďalšej spolupráce, napríklad v kontexte inteligentných dedín. Tie sú založené na participatívnych prístupoch a inováciách.

Zdroj: Vypracovalo Európske poradenské stredisko pre hodnotenie SPP (2024)

2.4. Štrukturálne zmeny v oblasti miestnej akčnej skupiny (pracovné vymedzenie pojmov)

Uvedené prvky pridanej hodnoty iniciatívy LEADER sa dosahujú uplatňovaním metódy LEADER v kombinácii s tromi umožňujúcimi postupmi, najmä s vykonávaním stratégie miestneho rozvoja, mechanizmom realizácie a podporou oživenia/budovania kapacít poskytovanou najmä miestnou akčnou skupinou a/alebo riadiacim orgánom, ako aj národnou sieťou SPP. Dôsledkom týchto kombinácií vznikajú v oblasti miestnej akčnej skupiny štrukturálne zmeny.

Štrukturálne zmeny v oblasti miestnej akčnej skupiny sa vzťahujú na významné zmeny spôsobu fungovania miestnej oblasti vrátane hospodárstva, spoločnosti a inštitúcií spôsobené vykonávaním stratégií miestneho rozvoja uplatňovaním metódy LEADER. Štrukturálne zmeny, ktoré môžu byť ovplyvnené činnosťou miestnej akčnej skupiny, zahŕňajú najmä (neúplný zoznam):

- sociálne štruktúry (napr. predchádzanie vylúčaniu alebo udržanie mladých ľudí v oblasti, znižovanie sociálneho vylúčenia, vytváranie udržateľných pracovných miest),

- hospodárske štruktúry (napr. hľadanie nových trhov, posilňovanie hodnotových reťazcov – v danej oblasti alebo mimo aj nej, rozvíjanie nových druhov hospodárskej činnosti),
- priestorové štruktúry (napr. zhodnocovanie zanedbaných alebo nevyužívaných priestorov),
- vzorce myslenia a správania (napr. zmysel pre identitu, ochotu spolupracovať),
- prierezové štrukturálne zmeny, napr. zvýšenú odolnosť komunity (ktorá zahŕňa viaceré sociálne, hospodárske a environmentálne aspekty).

Príklady spôsobu uvádzania pojmu štrukturálnej zmeny do praxe zahŕňajú hľadanie dôkazov o štrukturálnych zmenách vyvolaných stratégiou miestneho rozvoja (na základe predpokladu, že vytvára pridanú hodnotu v podobe zlepšeného sociálneho kapitálu, zlepšeného riadenia a zlepšených výsledkov a vplyvov). Ide napríklad o zmeny súvisiace s rôznymi rozmermi stratégie, ako sú prenos vedomostí, krátke dodávateľské reťazce, energia z obnoviteľných zdrojov vrátane biologických, udržateľnosť životného prostredia a klíma, vytváranie pracovných miest, podnikanie na vidieku vrátane oblasti biohospodárstva, inteligentné dediny, prístup k službám a infraštruktúre, sociálne začleňovanie, rodová rovnosť.

3. Čo treba vziať do úvahy pri vytváraní hodnotiaceho rámca pridanej hodnoty iniciatívy LEADER

Cieľom tejto kapitoly je konkrétne uviesť, čo treba zvážiť v súvislosti s každou zložkou pridanej hodnoty iniciatívy LEADER na vytvorenie jasného hodnotiaceho rámca zahŕňajúceho hodnotiace otázky, faktory úspešnosti a ukazovatele, ktoré budú uvedené v ďalších kapitolách.

Do hodnotenia pridanej hodnoty iniciatívy LEADER sa treba pokúsiť zahrnúť všetky zistené prvky pridanej hodnoty s cieľom doložiť využívanie finančných prostriedkov EÚ v rámci iniciatívy LEADER čo najväčším počtom dôkazov. Európska komisia sa navyše domnieva, že jednou z hlavných výhod iniciatívy LEADER je priblíženie EÚ k občanom¹⁴. V praxi to znamená, že iniciatíva LEADER pomáha zvyšovať povedomie verejnosti o iniciatívach spolufinancovaných EÚ vykonávaných vo vidieckych

¹⁴ V súlade s piatym cieľom politiky súdržnosti „Európa bližšie k občanom vďaka podpore udržateľného a integrovaného rozvoja všetkých typov území“ (https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/how/priorities_en). *Handbook of territorial and local development strategies* (Príručka o stratégiách územného a miestneho rozvoja) dopĺňa tento cieľ politiky súdržnosti, prispieva k dosiahnutiu udržateľného rozvoja vo všetkých regiónoch EÚ a približuje Európu občanom.

oblastiach a vďaka svojej inkluzívnej povahe podporuje zapojenie občanov. Iniciatíva LEADER okrem toho pomáha pretlmočiť dôležitosť týchto iniciatív obyvateľom, ktorí sa o ne zaujímajú, a do určitej miery aj posilniť dôveru k inštitúciám EÚ.

V záujme uľahčenia vytvorenia hodnotiaceho rámca pridanej hodnoty iniciatívy LEADER uvádzame konkrétnejšie kritériá súvisiace s jednotlivými prvkami pridanej hodnoty.

Sociálny kapitál je viacrozmerný pojem a pri jeho posudzovaní ako prvku pridanej hodnoty iniciatívy LEADER treba zohľadniť sociálne procesy, kapacity a vzťahy medzi všetkými zúčastnenými zainteresovanými stranami (pozri aj kapitolu 2, v ktorej sa nachádza pracovné vymedzenie pojmov a spôsob uvádzania sociálneho kapitálu do praxe). Pri posudzovaní sociálneho kapitálu možno zohľadniť napríklad rozsah, do akého uplatňovanie metódy LEADER prispieva k:

- posilňovaniu vzájomnej podpory a dôvery medzi príslušnými zainteresovanými stranami (napr. miestnymi akčnými skupinami a ich prijímateľmi) a zlepšovaniu účasti všetkých zainteresovaných strán iniciatívy LEADER na navrhovaní a vykonávaní prístupu zdola nahor,
- otvoreným partnerstvám medzi zainteresovanými stranami iniciatívy LEADER na všetkých úrovniach, spoločným normám a hodnotám a uľahčovaniu efektívnej a účinnej komunikácie,
- vytváraniu sietí a spolupráci medzi zúčastnenými zainteresovanými stranami iniciatívy LEADER potrebnými na vykonávanie iniciatívy LEADER a dosiahnutie jej cieľov. Umožňuje to zlepšiť spoločné vedomosti, zručnosti a informácie.

Miestne a viacúrovňové riadenie sa vyznačuje častými a komplexnými interakciami medzi rôznymi vládnyimi a mimovládnyimi subjektmi, ktoré sa mobilizujú v záujme vykonávania metódy LEADER (pozri aj kapitolu 2, v ktorej sa nachádza pracovné vymedzenie pojmov a spôsob uvádzania riadenia do praxe). Pri posudzovaní viacúrovňového riadenia v kontexte iniciatívy LEADER treba zohľadniť horizontálne a vertikálne interakcie medzi vládnyimi a mimovládnyimi zainteresovanými stranami zúčastňujúcimi sa na vykonávaní iniciatívy LEADER. Do úvahy treba vziať napríklad:

- vertikálne riadenie iniciatívy LEADER, napr. medzi riadiacim orgánom, miestnymi akčnými skupinami a národnými sieťami SPP s cieľom podporiť miestnu autonómiu a zodpovednosť a uľahčiť širšiu účasť verejného a súkromného sektora ako rovnocenných partnerov,
- horizontálnu koordináciu iniciatívy LEADER, napr. medzi riadiacim orgánom a platobnou agentúrou v záujme uľahčenia hladkého vykonávania iniciatívy

LEADER, medzi riadiacimi orgánmi iných fondov v prípade financovania iniciatívy LEADER z viacerých zdrojov, medzi miestnymi akčnými skupinami v záujme uľahčenia prenosu zručností a vedomostí a podpory spoločných projektov v prípade činností, ktoré by nebolo možné vykonávať samostatne, a/alebo ktorými by sa dosiahli lepšie výsledky než v prípade samostatne vykonávaných činností,

- postupy inovatívneho (sociálneho – verejného – súkromného, na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej úrovni) riadenia iniciatívy LEADER (napr. participatívne verejno-súkromné pracovné skupiny) zamerané na poskytnutie riešení komplexných výziev a dosiahnutie lepších výsledkov.

Zlepšené výsledky a vplyvy pramenia z uplatňovania metódy LEADER pri riešení miestnych potrieb a zlepšovaní dosahovania cieľov SPP (pozri aj kapitolu 2, v ktorej sa nachádza pracovné vymedzenie pojmov a spôsob uvádzania zlepšených výsledkov a vplyvov do praxe). Stratégie miestneho rozvoja vyvíjajú miestne akčné skupiny za účasti miestnej komunity (prístup zdola nahor), čo umožňuje lepšie prispôbiť intervencie. Miestne akčné skupiny sú poverené rozhodovacou právomocou v súvislosti s tým, na čo, kde, komu a ako budú pridelené finančné prostriedky na riešenie miestnych potrieb a dosiahnutie príslušných cieľov. Pri posudzovaní zlepšených výsledkov a vplyvov preto možno vziať do úvahy to, že:

- prínos k dosahovaniu cieľov SPP sa môže zvýšiť účinnejším a lepšie integrovaným prístupom k zacieleniu na potreby vidieckych oblastí,
- rozsah, do akého diskusia a konzultácie miestnych akčných skupín s miestnou komunitou, ako aj kritériá výberu projektov iniciatívy LEADER vedú k vytvoreniu lepších projektov,
- v oblasti zamestnanosti môže riadne uplatňovanie prístupu zdola nahor viesť k vytvoreniu väčšieho počtu udržateľných pracovných miest, keďže pracovné miesta vytvorené pomocou tohto prístupu lepšie zodpovedajú miestnym potrebám, miestnej komunite poskytujú lepšie možnosti príjmu a pomáhajú zastaviť vyludňovanie vidieckych oblastí,
- podpora spolupráce môže byť výsledkom iniciatívy LEADER, ale aj vplyvom v zmysle zlepšeného sociálneho kapitálu a miestneho a viacúrovňového riadenia, ktoré môže viesť k dosiahnutiu dlhodobého vplyvu v podobe štrukturálnych zmien, čo treba zohľadniť napríklad v prípade, že v danej oblasti predtým nebola kultúra spolupráce alebo bola obmedzená,
- riadne uplatňovanie zásady inovácie môže pomôcť získať vedomosti, ktoré sa premietnu do väčšieho počtu inovatívnych výrobkov a služieb pre miestnu

komunitu. Bolo by nimi možné prispieť k sociálnej, digitálnej a environmentálnej transformácii v oblasti miestnej akčnej skupiny.

Pri vytváraní hodnotiaceho rámca treba okrem faktorov súvisiacich so zložkami pridanej hodnoty zvážiť aj technickú stránku, napríklad:

- úroveň posudzovaných v rámci hodnotenia: úroveň miestnej akčnej skupiny/miestna úroveň alebo úroveň strategického plánu SPP, keďže v súvislosti s ňou sa určí, či treba ukazovatele zoskupiť na úrovni strategického plánu SPP, čo je otázka, od ktorej sa odvíja výber ukazovateľov,
- požadovanú frekvenciu zberu údajov a úroveň zoskupenia (môžu súvisieť s vykazovaným obdobím),
- zdroje údajov vrátane typov zainteresovaných strán, ktoré poskytujú odpovede/informácie súvisiace s hodnotiacimi otázkami a uvádzajú možnosti/schopnosť zúčastniť sa. Ide napríklad o miestnu komunitu, na ktorú by boli zacielené zisťovania alebo rozhovory, príslušných zamestnancov miestnej akčnej skupiny a/alebo riadiaceho orgánu, platobnej agentúry či národnej siete SPP.
- V zdrojoch dostupných na účely hodnotenia sa napríklad berie do úvahy, že niektoré miestne akčné skupiny majú veľmi obmedzené ľudské zdroje, ktoré možno hodnotiť. V takom prípade by bolo dobré určiť hlavné prvky hodnotiaceho rámca a prvky, ktoré „by bolo dobré mať“.

Pri navrhovaní hodnotiaceho rámca pridanej hodnoty iniciatívy LEADER je v neposlednom rade dôležité posúdiť, či je zrozumiteľná a jednoduchá. Treba začať hodnotiacim rámcom, ktorý je jednoduchý a jasný, rámec navrhnutý v týchto **usmerneniach preto nie je povinný, jeho zámerom je poskytnúť širokú škálu prvkov a ukazovateľov**, z ktorých si zainteresované strany neskôr môžu vybrať a prispôbiť ich svojim možnostiam a kontextom. Miestne akčné skupiny (konkrétne vedúci miestnej akčnej skupiny alebo jej zamestnanci, ktorí zhromaždia potrebné informácie) budú potom musieť mať potrebnú kapacitu (čas, vedomosti atď.).

Časť III

Navrhovaný hodnotiaci rámec

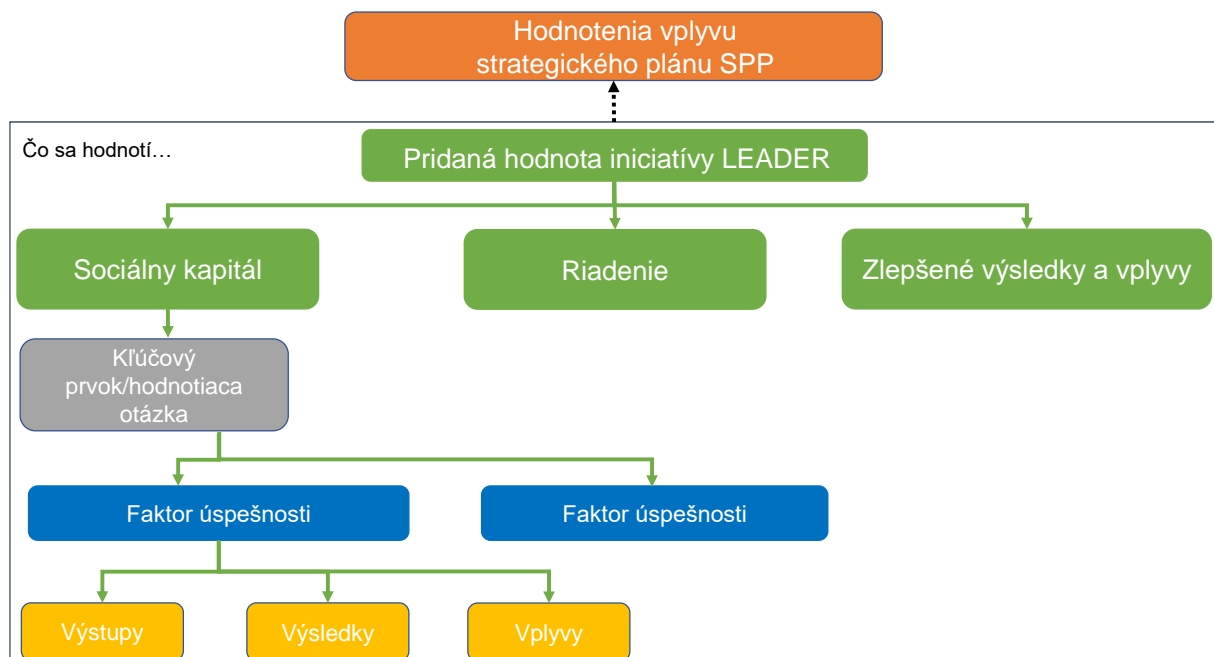
4. Vytvorenie možného hodnotiaceho rámca pridanej hodnoty iniciatívy LEADER

Cieľom tejto kapitoly je opísať celkovú štruktúru navrhovaného hodnotiaceho rámca a jeho obsah. Podrobný hodnotiaci rámec jednotlivých zložiek pridanej hodnoty iniciatívy LEADER sa uvádza neskôr v kapitole 5.

Keďže pridaná hodnota iniciatívy LEADER je jednou z tém, ktoré majú posúdiť členské štáty podľa svojich hodnotiacich potrieb a intervenčnej logiky ich strategického plánu SPP, navrhuje sa v nej jasný hodnotiaci rámec určený na lepšie pochopenie prístupu LEADER a určenie jeho pridanej hodnoty. Takýto rámec je kľúčom na získanie presvedčivých dôkazov o pridanej hodnote iniciatívy LEADER a pomáha určiť oblasti, v ktorých možno dosiahnuť zlepšenia. Navrhuje sa, aby riadiace orgány, ak je to možné konzultáciou s hodnotiteľmi, vytvorili takýto rámec v počiatočnom štádiu programového obdobia, aby mohli prispôbiť a/alebo navrhnúť potrebné monitorovacie/informačné systémy na zber potrebných údajov a informácií na úrovni miestnej akčnej skupiny (pozri prílohu 2, v ktorej je uvedený príklad monitorovacej databázy na úrovni miestnej akčnej skupiny).

Celková štruktúra navrhovaného hodnotiaceho rámca je znázornená na grafe 3 a vedúcim hodnotenia a hodnotiteľom môže pomôcť s plánovaním a vykonávaním hodnotenia pridanej hodnoty iniciatívy LEADER na miestnej a vnútroštátnej úrovni.

Graf 3. Celková štruktúra hodnotiaceho rámca

Zdroj: Európske poradenské stredisko pre hodnotenie SPP (2024)

Základom hodnotiaceho rámca sú tri **zložky pridanej hodnoty iniciatívy LEADER**: zlepšený sociálny kapitál, zlepšené riadenie a zlepšené výsledky a vplyvy. V súvislosti s každou z týchto zložiek sa analyzovali kľúčové **základné prvky** súvisiace s príslušnými hodnotiacimi otázkami.

Hodnotiace otázky pomáhajú vyjadriť, aký problém treba posúdiť, lepšie objasniť **kľúčový hodnotiaci prvok** a usmerniť formulovanie príslušných faktorov úspešnosti.

Faktory úspešnosti predstavujú nový pojem týkajúci sa návrhu hodnotenia strategických plánov SPP. Chápeme ich aj ako „kritériá posudzovania“. Používajú sa na lepšie vymedzenie určitých aspektov hodnotiacich otázok/tém a vyjadrenie očakávanej zmeny hodnotenej intervencie (hodnotených intervencií). Pomocou nich sa podrobne vysvetľuje spôsob, akým sa bude odpovedať na hodnotiace otázky, pričom sa stanovuje, čo sa musí posúdiť, a určujú sa dôvody na vytvorenie a použitie konkrétnych metrik (ukazovateľov výstupov, výsledkov a vplyvov). Sú základom na stanovenie príčinnej súvislosti a môžu byť ústrednou zložkou, okolo ktorej možno usporiadať zistenia vyplývajúce z hodnotenia. Odôvodnenie výberu jednotlivých faktorov úspešnosti je uvedené v tabuľkách v kapitole 5, v ktorej sa predstavuje hodnotiaci rámec.

V súvislosti s každým faktorom úspešnosti sa navrhuje zoznam **ukazovateľov výstupov, výsledkov a vplyvov**. Ukazovatele sú prostriedky na použitie kvantitatívnych a kvalitatívnych údajov pri meraní smerovania zmeny vyjadrenej faktorom úspešnosti a následné zodpovedanie hodnotiacich otázok.

Hodnotenie pridanej hodnoty iniciatívy LEADER možno považovať za formatívne ¹⁵. V rámci neho sa posudzuje, **do akej miery založenie a fungovanie miestnych akčných skupín, ich činnosti na oživenie, mechanizmy realizácie a návrh a vykonávanie ich stratégií miestneho rozvoja vytvárajú pridanú hodnotu**. Zistenia vyplývajúce z tohto hodnotenia môžu poskytnúť hodnotné údaje na hodnotenie vplyvu strategických plánov SPP, čo pomôže vysvetliť prínos intervencií iniciatívy LEADER v súvislosti s konkrétnymi a všeobecnými cieľmi strategických plánov SPP.

¹⁵ Formatívne hodnotenie je systematické posudzovanie uskutočňované počas vykonávania programu zamerané na nepretržité získavanie spätnej väzby a údajov s cieľom určiť oblasti, ktoré treba zlepšiť v počiatočnom štádiu. Zistenia získané v rámci formatívnych hodnotení poskytujú hodnotné informácie pre následné hodnotenia vplyvu strategického plánu SPP, čím sa zabezpečuje, že v priebehu hodnotenia sa presne zachytia príslušné zložky a výsledky.

5. Rozdelenie hlavných zložiek navrhovaného hodnotiaceho rámca

V tejto kapitole sa uvádza podrobný príklad hodnotiaceho rámca jednotlivých zložiek pridanej hodnoty iniciatívy LEADER vrátane navrhovaných hodnotiacich otázok, faktorov úspešnosti, ukazovateľov a zdrojov údajov. Podrobné informačné listy jednotlivých ukazovateľov sa uvádzajú v prílohe 1.

Možný hodnotiaci rámec pridanej hodnoty iniciatívy LEADER podľa jednotlivých zložiek pridanej hodnoty iniciatívy LEADER založený na základnej štruktúre znázornenej na grafe 3 sa uvádza v tabuľkách 4 – 6. Hoci ide o navrhovaný rámec, členské štáty ho môžu použiť v nezmenenej podobe, keďže zahŕňa všetky zložky pridanej hodnoty iniciatívy LEADER a ich prvky, širokú škálu faktorov úspešnosti s odôvodnením ich výberu a sú v ňom použité všetky existujúce zdroje údajov (najmä všetky premenné údajov na monitorovanie a hodnotenie), pričom s dodatočnými zdrojmi údajov sa ľahko pracuje, lebo pozostávajú hlavne z metód zberu kvalitatívnych údajov, ako sú zisťovania a skupinové diskusie. Tento hodnotiaci rámec vychádza z údajov od odborníkov z tematickej pracovnej skupiny o pridanej hodnote iniciatívy LEADER, ktorí majú dlhoročné skúsenosti s iniciatívou LEADER a jej hodnotením. Možno ho preto považovať za postačujúci.

Napriek tomu majú členské štáty stále možnosť vytvoriť si vlastný hodnotiaci rámec a použiť faktory úspešnosti a ukazovatele, ktoré lepšie zodpovedajú ich kontextu a hodnotiacim potrebám alebo ich v prípade potreby ďalej upravovať. Pri každom faktore úspešnosti uvádzame krátky opis, s ním súvisiace ukazovatele a navrhované zdroje údajov. Každý ukazovateľ vrátane jeho rozsahu, vymedzenia pojmov, jednotky merania, zdrojov údajov a metodiky/vzorca na výpočet je podrobne opísaný v informačných listoch ukazovateľov v prílohe 1.

5.1. Zlepšený sociálny kapitál

Hodnotiaci rámec uvedený ako príklad sociálneho kapitálu možno použiť na posúdenie toho, do akej miery zvyšuje vykonávanie prístupu LEADER sociálny kapitál v zmysle zlepšeného vytvárania sietí, zlepšenej vzájomnej podpory a dôvery a podpory spoločných modelov myslenia a presvedčení.

Tabuľka 4. Príklad hodnotiaceho rámca zlepšeného sociálneho kapitálu

Zlepšený sociálny kapitál		
Kľúčový prvok na posúdenie: 1. Siete.		
Hodnotiaca otázka: Do akej miery prispieva iniciatíva LEADER ku kvalitným interakciám a k vytváraniu sietí medzi príslušnými subjektmi?		
Faktory úspešnosti (FOS)	Ukazovatele	Zdroje údajov
FOS.S:1.01: Veľkosť a rozmanitosť siete a kvalita interakcií v miestnej akčnej skupine sa zlepšuje alebo ostáva na vysokej úrovni. <i>Miestne akčné skupiny sú siete miestnych subjektov/členov komunity a tvoria základ iniciatívy LEADER. Široká a rozmanitá sieť zahŕňa všetky príslušné miestne subjekty, ktoré úzko spolupracujú, čo im umožňuje vymieňať si nápady a skúsenosti, budovať kapacity a prispieť k miestnemu rozvoju, ktorý musí reagovať na potreby danej oblasti.</i>	LAV.O.01: Počet členov miestnej akčnej skupiny rozdelený podľa typu organizácie: a) verejná správa; b) miestne súkromné hospodárske záujmy; c) miestne sociálne záujmy; d) iné.	<i>Údaje na monitorovanie a hodnotenie. Premenné L600 až L604 [príloha VII k nariadeniu (EÚ) 2022/1475].</i>
	LAV.R.01: Index rozmanitosti siete členov miestnej akčnej skupiny (ako náhrada štrukturálneho sociálneho kapitálu miestnej akčnej skupiny).	<i>Administratívne záznamy miestnej akčnej skupiny. Údaje na monitorovanie a hodnotenie. Premenné L600 až L604 [príloha VII k nariadeniu (EÚ) 2022/1475].</i>
	LAV.I.01: Členovia miestnej akčnej skupiny, ktorí sa domnievajú, že sa medzi nimi rozvinula kultúra kvalitnej spolupráce.	<i>Zisťovania, skupinové diskusie.</i>
FOS.S:1.02: Sociálne interakcie v oblasti miestnej akčnej skupiny (ale mimo územia samotnej miestnej akčnej skupiny) sa vďaka iniciatíve LEADER zlepšili alebo zostávajú na vysokej úrovni. <i>Účasťou na projektoch iniciatívy LEADER sa prijímatelia dostávajú do kontaktu s inými miestnymi subjektmi a stávajú sa súčasťou štruktúry miestnej komunity a dynamiky miestneho rozvoja. Zlepšujú sa tým sociálne interakcie</i>	LAV.O.02: Počet (alebo pomer) operácií (projektov), ktoré spoločne vykonávajú viaceré typy predkladateľov (stanovené typy).	<i>Premenné súvisiace s údajmi na monitorovanie a hodnotenie L700 a L706 [príloha VII k nariadeniu (EÚ) 2022/1475]. Rozhovory, zisťovania na určenie typov.</i>
	LAV.O.03: Počet účastníkov spoločných operácií (projektov).	<i>Správy o projektoch, monitorovacia databáza na úrovni MAS, zisťovania.</i>
	LAV.R.02: Dôkazy o účastníkoch projektov (operácií) iniciatívy LEADER, ktorí zlepšujú svoju schopnosť združovať sa v sociálnych skupinách a začleniť sa do štruktúry komunity.	<i>Zisťovania, skupinové diskusie.</i>

<p>medzi členmi miestnej komunity v oblasti miestnej akčnej skupiny.</p>	<p>LAV.I.02: Vnímanie zlepšenia sociálnych interakcií v oblasti miestnej akčnej skupiny zo strany účastníkov projektov iniciatívy LEADER.</p>	<p>Zisťovania, skupinové diskusie.</p>
<p>FOS.S:1.03: Miestna akčná skupina začala vytvárať alebo naďalej vytvára siete s významnými partnermi mimo územia MAS.</p> <p>Miestne akčné skupiny nepôsobia izolovane. Sú to aktívne siete, ktoré spolupracujú s inými sieťami na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej a nadnárodnej úrovni a môžu mať prospech z výmeny skúseností.</p>	<p>LAV.O.04: Počet operácií (projektov) medziregionálnej spolupráce, ktoré vykonáva miestna akčná skupina.</p>	<p>Údaje na monitorovanie a hodnotenie. Premenná L708 [príloha VII k nariadeniu (EÚ) 2022/1475].</p>
	<p>LAV.O.05: Počet nadnárodných operácií (projektov) spolupráce, ktoré vykonáva miestna akčná skupina.</p>	<p>Údaje na monitorovanie a hodnotenie. Premenná L709 [príloha VII k nariadeniu (EÚ) 2022/1475].</p>
	<p>LAV.R.03: Dôkazy o kvalite interakcií členov miestnej akčnej skupiny s inými (vonkajšími) subjektmi.</p>	<p>Zisťovania, skupinové diskusie.</p>
<p>Kľúčový prvok na posúdenie: 2. Vzájomná podpora a dôvera.</p> <p>Hodnotiaca otázka: Do akej miery prispela iniciatíva LEADER k zvýšeniu vzájomnej podpory a dôvery v miestnej akčnej skupine a v miestnej komunite?</p>		
<p>Faktory úspešnosti (FOS)</p>	<p>Ukazovatele</p>	<p>Zdroje údajov</p>
<p>FOS.S:2.01: Úroveň vzájomnej podpory a dôvery v oblasti miestnej akčnej skupiny a v miestnej komunite v oblasti miestnej akčnej skupiny sa zvýšila alebo zostáva na vysokej úrovni.</p> <p>Úroveň dôvery medzi členmi miestnej akčnej skupiny vyjadruje „normatívny“ sociálny kapitál a podporuje budovanie hospodárskych vzťahov a zlepšovanie hospodárskej výkonnosti. Prispieva k zrýchleniu postupov; zníženiu množstva nezhôd alebo skráteniu času, ktorý sa im venuje, a vo všeobecnosti umožňuje hladšiu, účinnejšiu a efektívnejšiu (nižšie</p>	<p>LAV.O.06: Dôkazy o dôvere k miestnej akčnej skupine.</p>	<p>Zisťovania, skupinové diskusie.</p>
	<p>LAV.R.04: Úroveň dôvery miestnej komunity k miestnej akčnej skupine.</p>	<p>Zisťovania, skupinové diskusie, prípadové štúdie.</p>
	<p>LAV.I.03: Zmena úrovne dôvery miestnej komunity k miestnej akčnej skupine (na zachytenie pridanej hodnoty iniciatívy LEADER z hľadiska dôvery).</p>	<p>Zisťovania, skupinové diskusie, prípadové štúdie.</p>

<p>transakčné náklady) koordináciu a vykonávanie činností miestnej akčnej skupiny.</p>		
<p>Kľúčový prvok na posúdenie: 3. Spoločné modely myslenia, hodnoty a presvedčenia.</p> <p><u>Hodnotiaca otázka:</u> Do akej miery zvyšuje iniciatíva LEADER spoločné modely myslenia, hodnoty a presvedčenia?</p>		
Faktory úspešnosti (FOS)	Ukazovatele	Zdroje údajov
<p>FOS.S:3.01: Iniciatívou LEADER sa v rámci miestnej akčnej skupiny a v jej oblasti podporuje spoločná vízia o oblasti miestnej akčnej skupiny, územná identita, spoločné ciele, hodnoty a/alebo presvedčenia.</p> <p><i>Ide o nehmateľné zložky sociálneho kapitálu, ktoré možno merať analyzovaním vnímania. Spoločné modely myslenia a presvedčenia sú znakom spoločných myšlienkových pochodov súvisiacich s tým, ako veci fungujú, a uľahčujú spoluprácu a inkluzívnosť v oblasti miestneho rozvoja.</i></p>	<p>LAV.O.07: Dôkazy o spoločnom sociálnom povedomí v oblasti miestnej akčnej skupiny.</p>	<p>Zisťovania, skupinové diskusie.</p>
	<p>LAV.R.05: Dôkazy o spoločných hodnotách v oblasti spolupráce a/alebo v rámci spoločných operácií (projektov) vzhľadom na</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. schopnosť dodržať dohody; 2. dôveryhodnosť v sociálnych a hospodárskych vzťahoch; 3. schopnosť reagovať a dodržiavať zásady právneho štátu; 4. schopnosť vyhnúť sa oportunistickému správaniu alebo parazitovaniu. 	<p>Zisťovania, skupinové diskusie, rozhovory.</p>
	<p>LAV.I.04: Vnímanie, že činnosti miestnej akčnej skupiny viedli k zlepšeniu miestnej identity a obrazu o oblasti miestnej akčnej skupiny, jej obyvateľoch, zdrojoch a výrobkoch.</p>	<p>Zisťovania, skupinové diskusie.</p>

Zdroj: Vypracovalo Európske poradenské stredisko pre hodnotenie SPP (2024)

5.2. Zlepšené riadenie

Hodnotiaci rámec riadenia uvedený ako príklad možno použiť na posúdenie toho, do akej miery zlepšuje vykonávanie prístupu LEADER miestne a viacúrovňové riadenie a zvyšuje transparentnosť procesov a rozhodovania.

Tabuľka 5. Príklad hodnotiaceho rámca zlepšeného riadenia

Zlepšené riadenie		
<p>Kľúčový prvok na posúdenie: 1. Miestne riadenie</p> <p><u>Hodnotiaca otázka:</u> Do akej miery viedlo vykonávanie iniciatívy LEADER k zavedeniu postupov a mechanizmov, ktoré miestna akčná skupina koordinuje a oživuje v záujme zabezpečenia participatívneho, transparentného a inkluzívneho rozhodovania a silného zapojenia komunity do vývoja a vykonávania stratégie?</p>		
Faktory úspešnosti (FOS)	Ukazovatele	Zdroje údajov
<p>FOS.G:1.01: Inkluzívnosť v oblasti rozhodovania: Schopnosť miestnej akčnej skupiny inkluzívne združovať organizácie a obyvateľov v oblasti rozhodovania sa zlepšuje alebo ostáva na vysokej úrovni.</p> <p><i>Tento faktor úspešnosti je pokusom o zachytenie pozitívnych koordinačných procesov, t. j. pokusov o maximalizovanie dosahovania celkového cieľa preskúmaním a využitím spoločných strategických možností v organizáciách a lokalitách.</i></p>	<p>LAV.O.08: Počet členov miestnej akčnej skupiny v rozhodovacom orgáne podľa typu nimi zastupovanej organizácie a podľa rodu a veku: a) verejná správa; b) miestne súkromné hospodárske záujmy; c) miestne sociálne záujmy; d) iné (neuvedené v predchádzajúcich kategóriách).</p>	<p><i>Údaje na monitorovanie a hodnotenie. Premenné L610 až L620 [príloha VII k nariadeniu (EÚ) 2022/1475].</i></p>
	<p>LAV.R.06: Dôkazy o postupoch miestnej akčnej skupiny, ktoré uľahčujú inkluzívnosť v oblasti miestneho riadenia.</p>	<p>LAV.I.05: Vnímanie členov miestnej komunity, že miestna akčná skupina inkluzívne spája organizácie a obyvateľov v oblasti rozhodovania.</p>
<p>FOS.G:1.02: Administratívne a technické zručnosti miestnej akčnej skupiny a jej zamestnancov (v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje stratégia miestneho rozvoja) sa zlepšujú alebo zostávajú na vysokej úrovni.</p>	<p>LAV.O.09: Počet činností súvisiacich s odbornou prípravou/budovaním kapacít, ktoré pomohli zlepšiť administratívne a technické zručnosti miestnej akčnej skupiny, podľa typu usporiadateľa (miestna akčná skupina, riadiaci orgán/platobná agentúra, národná sieť SPP, iné orgány).</p>	<p><i>Monitorovacia databáza na úrovni MAS, rozhovory.</i></p>
	<p>LAV.R.07: Dôkazy o zlepšení administratívnych zručností.</p>	

<p>Odborná príprava a budovanie kapacít, ako aj účasť na činnostiach súvisiacich s miestnou akčnou skupinou pomáhajú rozvíjať zručnosti dôležité v kontexte iniciatívy LEADER.</p>	<p>LAV.R.08: Dôkazy o zlepšení technických zručností miestnych akčných skupín v rámci stratégie miestneho rozvoja a v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje.</p>	<p>Zisťovania, skupinové diskusie.</p>
<p>FOS.G:1.03: Miestna akčná skupina zlepšila oživovanie a podporu súčasných a potenciálnych prijímateľov.</p> <p>Oživovanie je srdcom vykonávania iniciatívy LEADER. Tvorí základ zlepšeného miestneho riadenia, keďže členov miestnej komunity motivuje k tomu, aby sa podieľali na vytvorení alebo pokračujúcich činnostiach miestnej akčnej skupiny, a intenzívne ich zapája do spoluvytvárania stratégií miestneho rozvoja a jeho účinného vykonávania.</p>	<p>LAV.O.10: Počet činností súvisiacich s oživovaním podľa cieľovej skupiny zainteresovaných strán, usporiadateľa a typu činnosti.</p>	<p>Výročné správy miestnej akčnej skupiny, monitorovacia databáza na úrovni MAS, rozhovory so zástupcami miestnej akčnej skupiny.</p>
	<p>LAV.R.09: Dôkazy o podpore (podľa typu podpory) poskytovanej žiadateľom a prijímateľom, najmä tým, ktorí ešte nepodali žiadosť ani nedostali podporu, vrátane ťažko dostupných skupín.</p>	<p>Zisťovania, skupinové diskusie.</p>
	<p>LAV.I.06: Počet nových žiadateľov v dôsledku činností súvisiacich s oživením a podporou.</p>	<p>Monitorovacia databáza na úrovni MAS.</p>
<p>FOS.G:1.04: Komunikácia s potenciálnymi žiadateľmi a miestnou komunitou sa v miestnej akčnej skupine zlepšuje.</p> <p>Komunikačné činnosti prispievajú k zlepšenému miestnemu riadeniu zvyšovaním transparentnosti operácií a rozhodnutí miestnej akčnej skupiny. Prispievajú aj k približovaniu EÚ k občanom propagovaním výsledkov vykonávania metódy LEADER</p>	<p>LAV.O.11: Počet miestnych akčných skupín, ktoré majú príslušné dokumenty týkajúce sa ich činností dostupné na webovom sídle: 1. stanovy miestnej akčnej skupiny; 2. zloženie predsedníctva; 3. zápisnice z plenárnych zasadnutí, 4. finančné výkazy (súčasť výročných správ); 5. stratégia miestneho rozvoja; 6. zverejnené výzvy na predkladanie projektov; 7. rozhodnutia týkajúce sa výberu projektov a opisy financovaných projektov; 8. hodnotenie miestnej akčnej skupiny; 9. bulletinu.</p>	<p>Webové sídla miestnych akčných skupín.</p>
	<p>LAV.O.12: Dôkazy o komunikačných činnostiach miestnych akčných skupín a o ich dosahu, napr. a) existencia webového sídla miestnej akčnej skupiny, b) prítomnosť na sociálnych médiách, c) prítomnosť na ďalších</p>	<p>Webové sídlo miestnej akčnej skupiny, rozhovory, skupinové</p>

<i>a stratégie miestneho rozvoja.</i>	spoločných verejných kanáloch, d) stretnutia/podujatia, e) iné.	<i>diskusie, štatistiky o komunikácii.</i>
	LAV.R.10: Percentuálny podiel členov miestnej komunity, ktorí vedia o a) miestnej akčnej skupine, b) jej činnostiach, c) stratégii miestneho rozvoja.	<i>Zisťovania, skupinové diskusie.</i>
	LAV.I.07: Dôkazy o členoch miestnej komunity, ktorí sa domnievajú, že a) iniciatíva LEADER približuje EÚ k občanom.	<i>Zisťovania, skupinové diskusie.</i>
	LAV.I.08: Dôkazy o členoch miestnej komunity, ktorí si myslia, že miestna akčná skupina je dôveryhodná inštitúcia/ústredný subjekt v oblasti miestneho rozvoja.	<i>Zisťovania, skupinové diskusie.</i>

Kľúčový prvok na posúdenie: 2. Viacúrovňové riadenie iniciatívy LEADER

Hodnotiaca otázka: Do akej miery viedlo vykonávanie iniciatívy LEADER k zavedeniu postupov a mechanizmov spolupráce medzi rozhodovacím orgánom/platobnou agentúrou, regionálnymi orgánmi, sieťami a miestnymi akčnými skupinami podľa štandardov EÚ v záujme posilnenia miestnych akčných skupín a zlepšenia ich možností v oblasti rozhodovania, riadenia a zodpovedania sa?

Faktory úspešnosti (FOS)	Ukazovatele	Zdroje údajov
FOS.G:2.01: Koordinácia a komunikácia medzi miestnou akčnou skupinou a ďalšími úrovňami riadenia sa zlepšuje alebo zostáva na vysokej úrovni. <i>Koordinácia a komunikácia medzi miestnou akčnou skupinou a inými úrovňami riadenia sú nevyhnutné na vytváranie účinného viacúrovňového riadenia. Tieto interakcie formujú rozdelenie právomocí medzi rôznymi úrovňami.</i>	LAV.O.13: Počet a typ interakcií medzi riadiacim orgánom/platobnou agentúrou a miestnou akčnou skupinou alebo zástupcami miestnej akčnej skupiny (napr. účasť na zasadnutiach, zhromaždeniach, stretnutiach monitorovacieho strediska).	<i>Záznamy/údaje o monitorovaní v riadiacom orgáne/platobnej agentúre a miestnej akčnej skupine, monitorovacej databáze na úrovni MAS.</i> <i>Rozhovory so zamestnancami miestnej akčnej skupiny, riadiaceho orgánu a platobnej agentúry.</i>
	LAV.R.11: Dôkazy o zlepšenej kvalite interakcií medzi riadiacim orgánom/platobnou agentúrou/národnou sieťou SPP alebo zástupcami miestnej(-ych) akčnej(-ých) skupiny(-ín).	<i>Rozhovory alebo zisťovanie so zamestnancami z miestnej akčnej skupiny, riadiaceho orgánu, platobnej agentúry</i>

		<i>a národnej siete SPP.</i>
	LAV.I.09: Dôkazy o pozitívnom vnímaní ľudí v riadiacom orgáne/platobnej agentúre, národnej sieti SPP a miestnej akčnej skupine, ktorí sa domnievajú, že sa posilnili prepojenia a koordinácia/komunikácia medzi riadiacim orgánom/platobnou agentúrou/národnou sieťou SPP a miestnymi akčnými skupinami.	<i>Zisťovania, skupinové diskusie.</i>

Zdroj: Vypracovalo Európske poradenské stredisko pre hodnotenie SPP (2024)

5.3. Zlepšené výsledky a vplyvy

Hodnotiaci rámec zlepšených výsledkov a vplyvov uvedený ako príklad možno použiť na posúdenie toho, do akej miery zvyšuje vykonávanie prístupu LEADER množstvo existujúcich zdrojov, podporuje inovatívnejšie a udržateľnejšie projekty prispôbené miestnym potrebám a zlepšuje prepojenia medzi miestnymi subjektmi.

Tabuľka 6. Príklad hodnotiaceho rámca zlepšených výsledkov a vplyvov

Zlepšené výsledky a vplyvy		
Kľúčový prvok na posúdenie: 1. Zvýšený pákový efekt		
Hodnotiaca otázka: Do akej miery generuje iniciatíva LEADER pákový efekt?		
Faktory úspešnosti (FOS)	Ukazovatele	Zdroje údajov
FOS.E:1.01: Stratégia miestneho rozvoja stimulovala ďalšie investície alebo činnosti v oblasti miestnej akčnej skupiny v záujme dosiahnutia strategických cieľov stratégie miestneho rozvoja, ktoré nie sú financované priamo z iniciatívy LEADER. <i>Podporou vyčlenenou z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka sa prostredníctvom metódy LEADER zhromaždili ďalšie zdroje, čo spustilo ďalšie investovanie vo vidieckych oblastiach.</i>	LAV.O.14: Pomer finančných prostriedkov z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a iných finančných prostriedkov (nie z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka) vynaložených na stratégiu miestneho rozvoja, ktoré pochádzajú a) zo súkromných a b) z verejných zdrojov.	<i>Monitorovacia databáza na úrovni MAS, výročné správy miestnej akčnej skupiny a údaje na monitorovanie a hodnotenie.</i> <i>Premenná L922 [príloha VII k nariadeniu (EÚ) 2022/1475].</i>
	LAV.O.15: Dôkazy o projektoch (súvisiace s ich počtom a výdavkami na ne), ktoré sa týkajú miestnej akčnej skupiny a nie sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (napr. z iných fondov EÚ alebo národných fondov).	<i>Monitorovacia databáza na úrovni MAS, rozhovory.</i>

	LAV.R.12: Dôkazy o operáciách (projektoch) zahŕňajúcich dobrovoľníctvo.	Monitorovacia databáza na úrovni MAS, zisťovania.
FOS.E:1.02: Intervencie v rámci iniciatívy LEADER umožnili identifikovať a motivovať nových predkladateľov projektov. <i>Cieľom je zachytiť úsilie miestnych akčných skupín o identifikovanie nových predkladateľov projektov (t.j. tých, ktorí ešte nedostali podporu od Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka) a motivovanie ich k tomu, aby vykonávali činnosti, ktoré by sa bez iniciatívy LEADER nevykonávali, meraním pozitívneho vnímania schopností miestnej akčnej skupiny zo strany členov miestnej komunity.</i>	LAV.O.16: Počet nových predkladateľov projektov, ktorých podporuje miestna akčná skupina, pre ktorých bola rozhodujúca finančná podpora v rámci intervencie iniciatívy LEADER.	Monitorovacia databáza na úrovni MAS, rozhovory, zisťovania.
	LAV.R.13: Dôkazy o členoch miestnej komunity v oblasti miestnej akčnej skupiny, ktorí pozitívne vnímajú schopnosť miestnej akčnej skupiny identifikovať a podporovať nových predkladateľov projektov.	Zisťovania, skupinové diskusie.
Kľúčový prvok na posúdenie: 2. Projekty šité na mieru potrebám oblasti miestnej akčnej skupiny <u>Hodnotiacia otázka:</u> Do akej miery naplňajú stratégie LEADER a činnosti miestnej akčnej skupiny konkrétne miestne potreby a územné ciele?		
Faktory úspešnosti (FOS)	Ukazovatele	Zdroje údajov
FOS.E:2.01: Iniciatíva LEADER naplňa konkrétne miestne potreby a územné ciele umožnením realizácie projektov rôznych typov predkladateľov, ktorí zhodnocujú konkrétne územné bohatstvo a územnú identitu. <i>Správny prístup zdola nahor umožňuje miestnym akčným skupinám reagovať na miestne potreby lepšie než iné centrálné riadené intervencie.</i>	LAV.O.17: Počet a podiel operácií (projektov) vykonávaných rôznymi typmi predkladateľov.	Údaje na monitorovanie a hodnotenie. Premenné L700 – 709 [príloha VII k nariadeniu (EÚ) 2022/1475].
	LAV.O.18: Počet operácií (projektov), ktoré prispievajú k jednotlivým typológiám potrieb určeným v stratégii miestneho rozvoja vrátane zelenej, digitálnej alebo sociálnej transformácie vidieckych oblastí.	Údaje na monitorovanie a hodnotenie. Premenné L800 – 810 [príloha VII k nariadeniu (EÚ) 2022/1475]. Monitorovacia databáza na úrovni MAS.

	LAV.R.14: Percentuálny podiel operácií (projektov), ktorými sa zhodnocuje jedinečné územné bohatstvo (napr. spoločenské, kultúrne, gastronómické, krajinné, prírodné, environmentálne).	Zisťovania, skupinové diskusie, monitorovacia databáza MAS.
	LAV.I.10: Dôkazy o operáciách (projektoch), ktoré komunite prinášajú prospech a posilňujú identitu komunity.	Zisťovania, skupinové diskusie.

Kľúčový prvok na posúdenie: 3. Projekty s inovatívnymi prvkami na miestnej úrovni

Hodnotiaca otázka: Do akej miery sú projekty iniciatívy LEADER inovatívne v miestnom kontexte?

Faktory úspešnosti (FOS)	Ukazovatele	Zdroje údajov
FOS.E:3.01: Iniciatíva LEADER podporuje zavádzanie/šírenie inovácií v miestnom kontexte. <i>Miestne akčné skupiny a miestni predkladatelia projektov realizujú inovácie súvisiace s výrobkami, postupmi, službami, organizačným, technologickým, sociálnym a obchodným modelom a ďalšie typy inovácií, keďže ich miestne akčné skupiny, prípadne vnútroštátne alebo regionálne orgány definujú v každom miestnom kontexte.</i>	LAV.O.19: Počet operácií (projektov), ktoré sú v miestnom kontexte inovatívne.	Údaje na monitorovanie a hodnotenie. Premenná L710 [príloha VII k nariadeniu (EÚ) 2022/1475].
	LAV.R.15: Percentuálny podiel výdavkov na inovatívne operácie (projekty) z celkových výdavkov.	Monitorovacia databáza na úrovni MAS.
	LAV.R.16: Dôkazy o inováciách vytvorených na miestnej úrovni ako odpoveď na výzvy/transformáciu v a) digitálnej, b) environmentálnej, c) hospodárskej a d) sociálnej oblasti.	Zisťovania, skupinové diskusie.
	LAV.I.11: Percentuálny podiel zainteresovaných strán iniciatívy LEADER, ktorí sa domnievajú, že iniciatíva LEADER prispieva k vzniku nových nápadov, výrobkov alebo postupov v oblasti miestnej akčnej skupiny, ktoré sú v miestnom kontexte inovatívne.	Zisťovania, skupinové diskusie.

Kľúčový prvok na posúdenie: 4. Udržateľné projekty

Hodnotiaca otázka: Do akej miery prinášajú projekty iniciatívy LEADER udržateľné výsledky?

Faktory úspešnosti (FOS)	Ukazovatele	Zdroje údajov
	LAV.O.20: Počet operácií (projektov), ktoré prispievajú k: a) hospodárskej,	Monitorovacia databáza na úrovni

FOS.E:4.01: Projekty iniciatívy LEADER prinášajú udržateľné výsledky. <i>Udržateľnosť v zmysle toho, či intervencia prinesie trvalé finančné, hospodárske, sociálne a environmentálne výsledky, a v zmysle trvalosti investície po skončení podpory.</i>	b) environmentálnej a c) sociálnej udržateľnosti.	MAS, <i>elektronický informačný systém strategického plánu SPP, výročné správy miestnej akčnej skupiny.</i>
	LAV.R.17: Dôkazy o operáciách (projektoch), ktorých udržateľnosť sa zlepšila konzultáciou s miestnou akčnou skupinou.	Zisťovania, <i>skupinové diskusie.</i>
	LAV.R.18: Dôkazy o operáciách (projektoch), ktoré sú udržateľné vďaka znalosti miestnych podmienok.	Zisťovania, <i>skupinové diskusie, rozhovory.</i>

5. Projekty, ktoré posilňujú prepojenia medzi miestnymi subjektmi

Hodnotiaca otázka: Do akej miery podporuje iniciatíva LEADER prepojenia medzi subjektmi (napr. partnerstvá, siete, spoločne vykonávané projekty a iná spolupráca), ktoré by bez nej nevznikli?

Faktory úspešnosti (FOS)	Ukazovatele	Zdroje údajov
FOS.E:5.01: Vznik alebo udržanie projektov spolupráce. <i>Cieľom je zistiť počet a podiel operácií (projektov), ktoré sa realizujú v súčinnosti a vedú k spolupráci.</i>	LAV.O.21: Počet operácií (projektov) iniciatívy LEADER, ktoré sa realizujú v súčinnosti (napr. rozličné projekty, ktoré zahŕňajú rôzne aspekty, alebo jeden projekt vzťahujúci sa na rôzne odvetvia).	Monitorovacia <i> databáza na úrovni MAS, rozhovory, výročné správy miestnych akčných skupín.</i>
	LAV.R.19: Podiel operácií (projektov) iniciatívy LEADER, ktoré viedli k spolupráci v podobe sietí, partnerstiev, spoločne vykonaných projektov a inej spolupráce/synergií.	Údaje <i> na monitorovanie a hodnotenie. Premenné L706, L708, L709 a L700 [napr. percentuálny podiel premenných L706 a L700, L708 a L700, L709 a L700 [príloha VII k nariadeniu (EÚ) 2022/1475]], rozhovory.</i>

Zdroj: Vypracovalo Európske poradenské stredisko pre hodnotenie SPP (2024)

5.4. Štrukturálne zmeny

Hodnotiaci rámec štrukturálnych zmien uvedený ako príklad možno použiť na posúdenie toho, do akej miery prispieva kombinácia všetkých troch zložiek pridanej hodnoty iniciatívy LEADER k štrukturálnym zmenám v oblasti miestnej akčnej skupiny

(ako sa znázorňuje aj na Graf 2. Cesta za štrukturálnymi zmenami v oblasti miestnej akčnej skupiny).

Tabuľka 7. Príklad hodnotiaceho rámca štrukturálnych zmien

Štrukturálne zmeny		
Hodnotiaca otázka: Do akej miery vytvára vykonávanie stratégie miestneho rozvoja uplatňovaním metódy LEADER štrukturálne zmeny v oblasti miestnej akčnej skupiny?		
Faktory úspešnosti (FOS)	Ukazovatele	Zdroje údajov
<p>FOS.SC:1.01: Vykonávanie stratégie miestneho rozvoja uplatňovaním metódy LEADER vytvára štrukturálne zmeny v rozsahu stanovenom v stratégii miestneho rozvoja.</p> <p><i>Vykonávanie stratégie miestneho rozvoja použitím metódy LEADER vytvára pridanú hodnotu v súvislosti so sociálnym kapitálom, s riadením a so zlepšenými výsledkami a vplyvmi. Následne to vedie k dosiahnutiu väčších vplyvov v oblasti miestnej akčnej skupiny, čiže k štrukturálnym zmenám týkajúcim sa fungovania jej hospodárstva, spoločnosti a inštitúcií v súlade s rozsahom pôsobnosti stratégie miestneho rozvoja.</i></p>	<p>LAV.I.12: Posúdenie zo strany zainteresovaných strán iniciatívy LEADER súvisiace so schopnosťou iniciatívy LEADER vytvárať štrukturálne zmeny v rozsahu pôsobnosti stratégie miestneho rozvoja.</p>	<p><i>Zisťovania, skupinové diskusie.</i></p>

Zdroj: Vypracovalo Európske poradenské stredisko pre hodnotenie SPP (2024)

6. Vytvorenie prehľadu o dostupných zdrojoch údajov/informácií

Cieľom tejto kapitoly je informovať o existujúcich a poskytnúť informácie o dodatočných zdrojoch údajov a o možnom spôsobe ich použitia.

Každé hodnotenie je také dobré ako údaje a informácie použité na poskytnutie informácií o ukazovateľoch zahrnutých v hodnotiacom rámci. Navrhuje sa preto, aby riadiace orgány/platobné agentúry a miestne akčné skupiny získali dobrý prehľad o údajoch a informáciách potrebných v súvislosti s ukazovateľmi, ktoré sa rozhodnú použiť pri hodnotení pridanej hodnoty iniciatívy LEADER. Treba to urobiť v raných štádiách programového obdobia, ideálne vtedy, keď riadiace orgány navrhujú

hodnotiace plány strategického plánu SPP (2023 – 2027). Ten obsahuje oddiel o údajoch a informáciách, ktoré nás môžu usmerniť v súvislosti s tým, ktoré údaje možno použiť a ktoré nie sú k dispozícii a treba ich získať.

Zdroje údajov v navrhovanom hodnotiacom rámci patria do týchto dvoch hlavných kategórií: 1. existujúce zdroje údajov súvisiace so všeobecnými údajmi, ktoré získajú všetky členské štáty, najmä v súvislosti s premennými/údajmi na monitorovanie a hodnotenie vymedzenými v prílohe VII k nariadeniu (EÚ) 2022/1475; a 2. dodatočné zdroje údajov na úrovni MAS a riadiaceho orgánu/platobnej agentúry súvisiace s údajmi, ktoré nie sú zahrnuté medzi údajmi na monitorovanie a hodnotenie.

Existujúce zdroje údajov sa vzťahujú na monitorovacie systémy na zber údajov týkajúcich sa premenných súvisiacich so situáciou miestnych akčných skupín, ako aj premenných súvisiacich s činnosťami miestnych akčných skupín, ako sa opisuje v prílohe VII k nariadeniu (EÚ) 2022/1475. Napriek tomu, že nepretržité nahlasovanie týchto premenných nie je povinné¹⁶, údaje môžu byť dostupné kedykoľvek. Premenné súvisiace s činnosťami miestnych akčných skupín možno predovšetkým zahrnúť do žiadosti o podporu a merať od chvíle prvej platby až po vykonanie danej operácie (projektu). Premenné súvisiace so situáciou miestnych akčných skupín sú kedykoľvek dostupné na úrovni MAS ako súčasť jej dokumentácie. Rozhodovací orgán môže požiadať miestne akčné skupiny, aby mu poskytli údaje o ich členoch (premenné L600 až L604) a o ich rozhodovacom orgáne (premenné L610 až L620), a to nielen pri výbere, ale aj počas vykonávania stratégií miestneho rozvoja v spoločne dohodnutej frekvencii (napr. raz za rok).

Dodatočné zdroje údajov môžu zahŕňať:

- monitorovaciu databázu na úrovni MAS. Ide o databázu vedenú na úrovni MAS, v ktorej sa zaznamenávajú prevádzkové údaje o činnostiach súvisiacich s oživením, ako aj o operáciách (projektoch). Treba ju schváliť po uskutočnení diskusií medzi miestnymi akčnými skupinami a riadiacim orgánom/platobnou agentúrou v raných štádiách programového obdobia, aby sa údaje zbierali od začiatku. V prílohe 2 je uvedený príklad monitorovacej databázy na úrovni MAS.
- Výročné správy miestnej akčnej skupiny. Tieto údaje možno získať z databázy na úrovni MAS a doplniť o kvalitatívne informácie, ako aj o zistenia z hodnotení na úrovni MAS.

¹⁶ Údaje súvisiace s činnosťami miestnych akčných skupín sa musia nahlásiť v rokoch 2026 a 2030, zatiaľ čo údaje súvisiace so situáciou miestnych akčných skupín sa budú nahlasovať len raz, v roku nasledujúcom po výbere miestnych akčných skupín.

- Záznamy/údaje z monitorovania riadiaceho orgánu/platobnej agentúry sú údaje získané a uchovávané na úrovni riadiaceho orgánu/platobnej agentúry, ktorými sa dokumentuje riadenie a kontrola intervencií iniciatívy LEADER.
- Zisťovania, rozhovory, skupinové diskusie a prípadové štúdie sú primárne údaje, ktoré získali hodnotitelia pri vykonávaní hodnotenia pridanej hodnoty iniciatívy LEADER.
 - V rámci zisťovaní sa systematicky zbierajú údaje a informácie na základe názorov kľúčových zainteresovaných strán, napr. zamestnancov miestnej akčnej skupiny, rozhodovacieho orgánu miestnej akčnej skupiny, reprezentatívnej vzorky členov miestnej akčnej skupiny. Môžu pomôcť získať informácie o výsledku a vplyve ukazovateľov, ktoré majú skôr kvalitatívnu povahu. Príklady otázok zisťovania sú uvedené vo všetkých informačných listoch ukazovateľov v prílohe 1, v ktorej sa zisťovania navrhujú ako metóda zberu údajov.
 - Skupinová diskusia je kvalitatívna výskumná metóda, v rámci ktorej malá skupina (napr. 6 až 10) vybratých ľudí (t. j. na základe určitých kritérií) odpovedá na vopred stanovené otázky v moderovanom prostredí. Skupinové diskusie sú dobrým spôsobom, ako preskúmať rôzne názory na určité témy a získať podrobnejšie kvalitatívne informácie otázkami na zamyslenie. Skupinové diskusie si netreba mýliť so seminárom, ktorého cieľom je dospieť k spoločnému záveru.
 - Prípadové štúdie možno použiť na prehĺbenie analýzy jednotlivých zložiek pridanej hodnoty iniciatívy LEADER. Zbierajú sa v rámci nich informácie a údaje na doplnenie informácií poskytnutých orgánmi miestnej akčnej skupiny a môžu pomôcť prezentovať najväčšie úspechy z hľadiska pridanej hodnoty.
- Elektronický informačný systém strategického plánu SPP sa vzťahuje na elektronický systém stanovený v článku 130 nariadenia (EÚ) 2021/2115.

Časť IV

Interpretácia výsledkov

7. Ako interpretovať výsledky hodnotení pridanej hodnoty iniciatívy LEADER

Cieľom tejto kapitoly je poskytnúť informácie o tom, čo treba vziať do úvahy pri interpretovaní dôkazov získaných v súvislosti s ukazovateľmi a súvisiacimi faktormi úspešnosti, teda pri odpovedaní na hodnotiace otázky.

Informácie získané pomocou ukazovateľov súvisiacich s faktormi úspešnosti pomôžu odpovedať na hodnotiace otázky o posudzovaní rôznych zložiek pridanej hodnoty iniciatívy LEADER. Faktory úspešnosti naznačujú očakávanú zmenu a smerovanie tejto zmeny (zvýšenie, zníženie, zachovanie). Hodnoty ukazovateľov poskytujú dôkazy na posúdenie toho, či sa dosiahla očakávaná zmena v súvislosti s rôznymi prvkami sociálneho kapitálu, riadenia a zlepšených výsledkov a vplyvov. V nasledujúcich tabuľkách sa znázorňuje, čo treba vziať do úvahy pri interpretovaní dôkazov týkajúcich sa ukazovateľov a súvisiacich faktorov úspešnosti s cieľom odpovedať na hodnotiace otázky.

7.1. Zlepšený sociálny kapitál

Tabuľka 8. Čo treba pri interpretovaní výsledkov posúdiť v súvislosti so sieťami

Čo treba pri interpretovaní výsledkov posúdiť v súvislosti so sieťami	
<p>Siete:</p> <p>Do akej miery prispieva iniciatíva LEADER ku kvalitným interakciám a k vytváraniu sietí medzi príslušnými subjektmi?</p>	<p>Na túto otázku sa odpovedá pomocou troch faktorov úspešnosti, ktoré súvisia s vytváraním sietí a interakciami a) medzi členmi miestnej akčnej skupiny, b) medzi miestnymi subjektmi v oblasti miestnej akčnej skupiny, a c) so subjektmi/zainteresovanými stranami mimo územia miestnej akčnej skupiny.</p> <p>Formálne a neformálne siete na miestnej úrovni zahŕňajúce predstaviteľov verejného a súkromného sektora sú základom zásady partnerstva iniciatívy LEADER. Rôznorodosť členov miestnej akčnej skupiny v týchto sieťach alebo ich heterogenita vedie k vyššej reprezentatívности rôznych kategórií miestnych subjektov v miestnej akčnej skupine. Čím vyššia je teda hodnota indexu rozmanitosti siete (LAV.R.01), tým lepšia je kvalita siete členov miestnej akčnej skupiny. Ak je navyše vysoký aj počet členov MAS, ktorí sa domnievajú, že sa medzi nimi rozvinula kultúra kvalitnej spolupráce (LAV.I.01), môže to znamenať, že sieť miestnej akčnej skupiny má potenciál pretrvať aj v budúcnosti. Vysoké hodnoty týchto ukazovateľov (LAV.R.01 a LAV.I.01) poukazujú na to, že vytváranie sietí a spolupráca sa štrukturálne začlenili do sociálnych interakcií miestnych zainteresovaných strán, čo je znakom vyššieho a trvalejšieho štrukturálneho sociálneho kapitálu miestnych akčných skupín. Vysoké hodnoty ukazovateľa LAV.R.01 môžu značiť len začiatok nárastu</p>

	<p>štrukturálneho sociálneho kapitálu v miestnej akčnej skupine, zatiaľ čo potenciálna trvácnosť tohto kapitálu je stále nejasná.</p> <p>Čo sa týka vytvárania sietí zainteresovaných strán v oblasti miestnej akčnej skupiny, vďaka účasti na projektoch iniciatívy LEADER prichádzajú ľudia do vzájomného kontaktu. Poukazujú na to aj počty spoločne vykonaných operácií (projektov) (LAV.O.02) a počty ich účastníkov (LAV.O.03). Môže to viesť k lepšej angažovanosti v živote komunity účasťou v miestnych zoskupeniach vyjadrenej dôkazmi o účastníkoch projektov iniciatívy LEADER, u ktorých sa zlepšuje schopnosť združovať sa v sociálnych skupinách a začleniť sa do štruktúry spoločenstva (LAV.R.02). Angažovanie sa ľudí v miestnych zoskupeniach následne prispieva k zlepšeniu sociálnych interakcií (LAV.I.02).</p> <p>V súvislosti s vytváraním sietí so subjektmi mimo oblasti miestnej akčnej skupiny môže účasť členov miestnej akčnej skupiny v iných sieťach a nadviazanie interakcií a novej spolupráce viesť k zvýšeniu počtu a kvality externých sietí, s ktorými je miestna akčná skupina prepojená. Účasť na medziregionálnych (LAV.O.04) a nadnárodných (LAV.O.05) projektoch prispieva k schopnosti miestnej akčnej skupiny „držať na uzde“ vonkajšie inšpirácie a trhy. Medziregionálna/medzinárodná výmena informácií navyše prispieva k výmene nápadov a posilňuje zručnosti na rozvíjanie nových nápadov. Účasť v medziregionálnych a nadnárodných projektoch a časté interakcie miestnych akčných skupín s inými subjektmi môžu preto viesť k silnejším sieťam, strategickejšim vzťahom a vo všeobecnosti k zlepšenej kvalite spolupráce, zachytenej dôkazmi o kvalite interakcií miestnej akčnej skupiny s inými (vonkajšími) subjektmi (LAV.R.03). Čím viac sa teda miestna akčná skupina zapája v iných sieťach, projektoch (operáciách) a medzinárodných výmenách, tým vyššia je pravdepodobnosť, že bude mať prospech z výmeny skúseností.</p>
<p>Čo treba pri interpretovaní výsledkov posúdiť v súvislosti so vzájomnou podporou a dôverou</p>	
<p>Vzájomná podpora a dôvera:</p> <p>Do akej miery prispela iniciatíva LEADER k zvýšeniu vzájomnej podpory a dôvery v miestnej akčnej skupine a v miestnej komunite?</p>	<p>Na túto hodnotiacu otázku sa odpovedá použitím faktora úspešnosti súvisiaceho s úrovňou vzájomnej podpory a dôvery v miestnej akčnej skupine a miestnej komunite v oblasti miestnej akčnej skupiny.</p> <p>Zásada zdola nahor a oblastná zásada iniciatívy LEADER sú základom budovania dôvery. Členovia miestnej komunity spolupracujú na príprave stratégie miestneho rozvoja a v rámci tohto procesu budujú dôveru k miestnej akčnej skupine a schopnosť spolupracovať v záujme dosiahnutia spoločných cieľov.</p> <p>Existencia dôvery k miestnej akčnej skupine (LAV.O.06), a to medzi zamestnancami miestnej akčnej skupiny, rozhodovacím orgánom miestnej akčnej skupiny a členmi miestnej akčnej skupiny znižuje množstvo nezhôd a vedie k rýchlejšiemu riešeniu prípadných sporov.</p>

	<p>Otvorený dialóg, transparentnosť rozhodovacieho procesu, prijatie nových vízií a nepretržité monitorovanie činností miestnej akčnej skupiny navyše uľahčujú vznik sociálnej dôvery medzi členmi miestnej akčnej skupiny.</p> <p>Vysoké úrovne dôvery miestnej komunity k miestnej akčnej skupine (LAV.R.04) sú znakom lepšieho dialógu, transparentnosti a koordinácie vykonávania činností miestnej akčnej skupiny. Vysoké úrovne dôvery podporujú aj budovanie hospodárskych vzťahov a pripravujú pôdu na zlepšenie hospodárskej výkonnosti.</p> <p>Úrovne dôvery miestnej komunity k miestnej akčnej skupine (LAV.I.03) sa môžu zmeniť pozitívnym alebo negatívnym smerom. Pozitívna zmena je znakom toho, že miestna akčná skupina a jej činnosti pridávajú hodnotu z hľadiska dôvery, zatiaľ čo negatívna zmena naznačuje, že je potrebné zlepšenie, aby miestna akčná skupina bola v procese miestneho rozvoja dôveryhodnou zainteresovanou stranou.</p>
<p>Čo treba pri interpretovaní výsledkov posúdiť v súvislosti so spoločnými modelmi myslenia a presvedčeniami</p>	
<p>Spoločné modely myslenia a presvedčenia:</p> <p>Do akej miery zvyšuje iniciatíva LEADER spoločné modely myslenia, hodnoty a presvedčenia?</p>	<p>Na túto hodnotiacu otázku sa odpovedá použitím faktora úspešnosti súvisiaceho so schopnosťou miestnej akčnej skupiny presadzovať spoločnú víziu o oblasti miestnej akčnej skupiny, územnej identite, spoločných cieľoch, hodnotách a/alebo presvedčeniach v miestnej akčnej skupine a v jej oblasti.</p> <p>Účasť členov miestnej komunity v sieťach a na projektoch spolupráce zlepšuje ich spoločné pochopenie sociálnych problémov, zvyšuje ich solidaritu a sklon zapájať do projektov spolupráce znevýhodnené skupiny, ženy a mladých ľudí. Zvýšilo by sa tým spoločné sociálne povedomie (LAV.O.07).</p> <p>Čím viac máme navyše dôkazov o spoločných hodnotách pri spolupráci a spoločných projektoch (LAV.R.05), tým vyššia je pravdepodobnosť, že salepší miestna identita a spoločná vízia o danej oblasti, jej obyvateľoch a zdrojoch. Pokiaľ je vysoký aj počet účastníkov projektov iniciatívy LEADER a členov miestnej komunity, ktorí si myslia, že činnosti miestnej akčnej skupiny pozitívne ovplyvnili miestnu identitu a obraz o oblasti miestnej akčnej skupiny (LAV.I.04), znamená to, že miestna akčná skupina prispela k vytvoreniu spoločných modelov myslenia a presvedčení, teda k budovaniu sociálneho kapitálu v danej oblasti.</p>

Zdroj: Vypracovalo Európske poradenské stredisko pre hodnotenie SPP (2024)

7.2. Zlepšené riadenie

Tabuľka 9. Čo treba pri interpretovaní výsledkov posúdiť v súvislosti s miestnym riadením

Čo treba pri interpretovaní výsledkov posúdiť v súvislosti s miestnym riadením	
<p>Miestne riadenie:</p> <p>Do akej miery viedlo vykonávanie iniciatívy LEADER k zavedeniu postupov a mechanizmov, ktoré miestna akčná skupina koordinuje a oživuje v záujme zabezpečenia participatívneho, transparentného a inkluzívneho rozhodovania a silného zapojenia komunity do vývoja a vykonávania stratégie?</p>	<p>Na túto hodnotiacu otázku sa odpovedá použitým štyroch faktorov úspešnosti, ktoré súvisia s a) inklúziou v rozhodovacom procese; b) rozvojom administratívnych a technických zručností členov miestnej akčnej skupiny, rozhodovacieho orgánu a zamestnancov; c) vykonávaním činností na oživenie a d) komunikáciou v rámci miestnej akčnej skupiny a s miestnou komunitou.</p> <p>Oblastná zásada a zásada partnerstva iniciatívy LEADER sú znakom toho, že do procesu miestneho rozvoja prostredníctvom miestnej akčnej skupiny sa zapájajú členovia miestnej komunity. Môže sa to prejavovať rozmanitosťou zloženia rozhodovacieho orgánu miestnej akčnej skupiny (LAV.O.08). Otvorenosť a inkluzívnosť miestnej akčnej skupiny vedú k možnostiam zapojiť nových členov komunity a subjekty a už zvoleným/vymenovaným členom rozhodovacieho orgánu prináša možnosť získať informácie od členov miestnej komunity v danej oblasti.</p> <p>Zvýšený počet dôkazov o postupoch miestnej akčnej skupiny, ktoré uľahčujú zapojenie miestnej komunity (LAV.R.06) odzrkadľuje jej úsilie o otvorenejšiu a inkluzívnejšiu riadiacu štruktúru. Rôzne typy dôkazov môžu viesť k rôznym záverom, napríklad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • písomné stanovky obsahujúce aspekty týkajúce sa mobility v rozhodovaní (napr. rotujúce členstvo v rozhodovacom orgáne) sú podmienkou zapojenia nových skupín členov/subjektov komunity, • plenárne zasadnutia zastupiteľstva zvyšujú možnosti nových členov/subjektov komunity zapojiť sa a už zvoleným/vymenovaným členom rozhodovacieho orgánu prinášajú možnosť získať informácie od obyvateľov daného územia, • širšia účasť rôznych skupín s väčšou pravdepodobnosťou posilní legitimitu a podporí riešenie konfliktov vďaka včasnému začleneniu rôznych názorov, • podpora, ktorú rozhodovaciemu orgánu poskytujú zamestnanci miestnej akčnej skupiny v súvislosti so zapojením nových členov, môže viesť k zakotveniu osôb, členských skupín a členských organizácií v miestnej akčnej skupine. <p>Inkluzívne zloženie rozhodovacieho orgánu miestnej akčnej skupiny spoľahlivými postupmi na ďalšie uľahčenie inkluzívnosti zvyšuje dôveryhodnosť miestnej akčnej skupiny, čo sa môže odzrkadliť</p>

	<p>pozitívnejším vnímaním miestnej akčnej skupiny v miestnej komunite (LAV.I.05).</p> <p>Účinné riadenie miestnych štruktúr riadenia si vyžaduje osobitné administratívne a technické zručnosti členov miestnej akčnej skupiny, rozhodovacieho orgánu a zamestnancov. Účasť na budovaní kapacít či podujatiach súvisiacich s odbornou prípravou, ako aj účasť na rôznych činnostiach miestnej akčnej skupiny, ako je vývoj stratégií miestneho rozvoja, riadenie a činnosti na oživenie (LAV.O.09) v súlade so zásadou zdola nahor iniciatívy LEADER, vedie k získaniu nových a zlepšených zručností. Zvýšený počet dôkazov o zlepšených administratívnych (LAV.R.07) a technických (LAV.R.08) zručnostiach zamestnancov miestnej akčnej skupiny, rozhodovacieho orgánu a členov miestnej akčnej skupiny poukazuje na zvýšenú kapacitu miestnej akčnej skupiny a jej členov poskytovať kvalitnejšiu podporu v rámci procesov miestneho rozvoja.</p> <p>Tieto zlepšené zručnosti umožňujú miestnej akčnej skupine vykonávať činnosti na oživenie (LAV.O.10), ktoré zahŕňajú všetky miestne zainteresované strany. Vyššie úrovne dôkazov o činnostiach na oživenie a podpora žiadateľov a prijímateľov (LAV.R.09) sú znakom väčšieho množstva možností, že budú motivovať členov miestnej komunity k účasti na vykonávaní stratégie miestneho rozvoja. Čím je úsilie miestnej akčnej skupiny o oživenie a motivovanie miestnych zainteresovaných strán účinnejšie, tým vyšší je počet nových žiadateľov o účasť na stratégii miestneho rozvoja (LAV.I.06).</p> <p>Účinná komunikácia v kombinácii s činnosťami na oživenie zabezpečujú motivovanie väčšieho počtu členov miestnej komunity k tomu, aby sa so svojimi projektmi zúčastnili na vykonávaní stratégie miestneho rozvoja. Komunikačné činnosti a činnosti na oživenie miestnej komunity jej navyše poskytnú príležitosti, aby sa mohla vyjadriť a stať sa súčasťou miestneho riadenia. Zvýšený počet dôkazov o komunikačných stratégiách (LAV.O.12) na úrovni miestnej akčnej skupiny a zvýšený počet miestnych akčných skupín s náležitou dokumentáciou týkajúcou sa ich činností dostupnou na ich webovom sídle (LAV.O.11) na úrovni strategického plánu SPP povedú k zvýšeniu percentuálneho podielu členov miestnej komunity, ktorí vedia o prístupe LEADER, úlohe miestnych akčných skupín a stratégiách miestneho rozvoja (LAV.R.10).</p> <p>Čím viac sa zvýši povedomie o iniciatíve LEADER a jej vykonávaní a čím viac členov/subjektov miestnej komunity bude vykonávať projekty a/alebo mať príležitosť formovať procesy miestneho riadenia, tým viac sa zvýši viditeľnosť úlohy EÚ súvisiacej s posilňovaním miestnych komunit (LAV.I.07). Účinné prejavy činností miestnej akčnej skupiny a výsledky dosiahnuté vykonávaním stratégie miestneho rozvoja sa napokon môžu odzrkadliť v podobe zvýšeného počtu dôkazov o tom, že miestna komunita považuje miestnu akčnú skupinu za dôveryhodnú inštitúciu a katalyzátor miestneho rozvoja (LAV.I.08).</p>
--	--

Čo treba pri interpretovaní výsledkov posúdiť v súvislosti s viacúrovňovým riadením

Viacúrovňové riadenie:

Do akej miery viedlo vykonávanie iniciatívy LEADER k zavedeniu postupov a mechanizmov spolupráce medzi rozhodovacím orgánom/platobnou agentúrou, regionálnymi orgánmi, sieťami a miestnymi akčnými skupinami podľa štandardov EÚ v záujme posilnenia miestnych akčných skupín a zlepšenia ich možností v oblasti rozhodovania, riadenia a zodpovedania sa?

Na túto hodnotiacu otázku sa odpovedá použitím faktora úspešnosti súvisiacim s koordináciou a komunikáciou medzi miestnou akčnou skupinou a inými úrovňami riadenia.

Zásada vytvárania sietí iniciatívy LEADER znamená, že miestne akčné skupiny sa zapájajú do vertikálnych rozhodovacích procesov (viacúrovňové riadenie). Rozsah tohto zapojenia možno vyjadriť počtom a typom interakcií medzi riadiacim orgánom/platobnou agentúrou a miestnymi akčnými skupinami (LAV.O.13). Táto účasť na viacúrovňovom riadení posilňuje miestne akčné skupiny a zlepšuje ich rozhodovacie schopnosti. Zlepšenia sa dokazujú počtom a kvalitou interakcií medzi riadiacim orgánom/platobnou agentúrou/národnou sieťou SPP a miestnymi akčnými skupinami alebo ich zástupcami (LAV.R.11) prostredníctvom zlepšení a zjednodušení systémov, pravidiel a postupov, ako aj prostredníctvom činností, ktorými sa zlepšuje komunikácia a koordinácia, čo je znakom silnejších prepojení medzi rôznymi úrovňami riadenia (LAV.I.09). V dôsledku zlepšených prepojení a koordinácie môžu zamestnanci riadiaceho orgánu/platobnej agentúry a miestnych akčných skupín prispieť k zlepšeniu vykonávania.

Zdroj: Vypracovalo Európske poradenské stredisko pre hodnotenie SPP (2024)

7.3. Zlepšené výsledky a vplyvy

Tabuľka 10. Čo treba pri interpretovaní výsledkov posúdiť v súvislosti so zvýšením pákového efektu

Čo treba pri interpretovaní výsledkov posúdiť v súvislosti so zvýšením pákového efektu

Zvýšenie pákového efektu:

Do akej miery generuje iniciatíva LEADER pákový efekt?

Na túto hodnotiacu otázku sa odpovedá použitím dvoch faktorov úspešnosti súvisiacich a) so stimuláciou dodatočných investícií alebo činností v oblasti miestnej akčnej skupiny, ktoré nie sú financované priamo z iniciatívy LEADER, a b) s identifikovaním a motivovaním nových predkladateľov projektov.

Stratégie miestneho rozvoja na rozdiel od prínosu k miestnemu rozvoju *ad hoc* žiadostí (nie v rámci stratégie) vytvárajú pákový efekt ako dôsledok strategického riadenia. Tento pákový efekt sa môže prejavíť úrovňou dodatočných zdrojov investovaných do stratégie miestneho rozvoja určených na to, aby zodpovedala financovaniu z Európskeho poľnohospodárskeho fondu na rozvoj vidieka (LAV.O.14), ale aj dôkazmi o projektoch, ktoré sa týkajú miestnej akčnej skupiny, nie však Európskeho poľnohospodárskeho fondu na rozvoj vidieka (LAV.O.15), v dôsledku zručností a schopností, ktoré získali účasťou na činnostiach iniciatívy LEADER. Ďalší rozmer dodatočných zdrojov je dobrovoľníctvo (LAV.R.12), ktorým prispievajú miestni predkladatelia a komunita

	<p>v dôsledku činností miestnej akčnej skupiny súvisiacich s oživením a s vykonávaním stratégie miestneho rozvoja.</p> <p>Ďalší prejav zvýšeného pákového efektu vychádza z identifikovania a motivovania nových predkladateľov projektov. Prístup LEADER zdola nahor zabezpečuje oslovenie členov miestnej komunity, ktorí majú lepšie znalosti o miestnych potrebách. Činnosti na oživenie a komunikačné činnosti miestnej akčnej skupiny potenciálnym prijímateľom z miestnej komunity navyše umožnia, aby boli dobre informovaní a motivovaní k tomu, aby požiadali o podporu. Tieto činnosti môžu novým predkladateľom projektov pomôcť zlepšiť aj ich prvotný návrh a/alebo prispieť k urýchleniu vykonávania ich projektov (operácií). Zvýšené počty nových predkladateľov projektov, ktorých podporuje miestna akčná skupina a pre ktorých bola rozhodujúca finančná podpora intervencie v rámci iniciatívy LEADER (LAV.O.16), sú znakom zvýšeného pákového efektu. Nepretržité úsilie miestnej akčnej skupiny o systematické identifikovanie a motivovanie nových predkladateľov projektov môže vyústiť do toho, že miestne zainteresované strany budú vo väčšom rozsahu vnímať, že sa zlepšila schopnosť miestnej akčnej skupiny zvyšovať znalosti o miestnej oblasti (LAV.R.13).</p>
<p>Čo treba zvážiť pri interpretovaní výsledkov v súvislosti s projektmi, ktoré sú šité na mieru potrebám oblasti miestnej akčnej skupiny.</p>	
<p>Projekty šité na mieru potrebám oblasti miestnej akčnej skupiny:</p> <p>Do akej miery naplňajú stratégia LEADER a činnosti miestnej akčnej skupiny konkrétne miestne potreby a územné ciele?</p>	<p>Na túto hodnotiacu otázku sa odpovedá použitím faktora úspešnosti súvisiaceho s naplňaním miestnych potrieb a dosahovaním územných cieľov.</p> <p>Oblasťný prístup a prístup zdola nahor iniciatívy LEADER zabezpečujú, aby stratégia miestneho rozvoja odzrkadľovala potreby miestnych území a ich komunit. Vykonávanie projektov (operácií) rôznymi predkladateľmi (LAV.O.17), ktorí majú lepšie znalosti o tom, ako možno využiť miestne bohatstvo na riešenie zistených potrieb (LAV.O.18), vychádzajúc z toho povedie k zvýšeniu podielu projektov, ktoré stavajú na územnom bohatstve a zodpovedajú konkrétnym potrebám oblasti iniciatívy LEADER (LAV.R.14). Čím viac bude projektov vykonávaných rôznymi predkladateľmi, ktoré stavajú na územnom bohatstve, tým bude zjavnejšie, že prístup LEADER posilňuje identitu komunity (LAV.I.10).</p>
<p>Čo treba pri interpretovaní výsledkov posúdiť v súvislosti s projektmi s inovatívnymi prvkami na miestnej úrovni.</p>	
<p>Projekty s inovatívnymi prvkami na miestnej úrovni:</p> <p>Do akej miery sú projekty iniciatívy</p>	<p>Na túto hodnotiacu otázku sa odpovedá použitím faktora úspešnosti súvisiaceho so zavádzaním a šírením inovácií v oblasti miestnej akčnej skupiny.</p> <p>Zásada inovácie iniciatívy LEADER zabezpečuje vykonávanie rôznych typov inovácií (napr. sociálnych, technologických, súvisiacich s postupmi, službami) na miestnej úrovni. Zásady vytvárania sietí a územnej spolupráce navyše naznačujú, že účasť v rôznych sieťach a na projektoch územnej spolupráce môžu poslúžiť ako inšpirácia na vznik</p>

<p>LEADER inovatívne v miestnom kontexte?</p>	<p>nových nápadov, ktoré možno následne pretvoriť na inovatívne projekty v miestnom kontexte. Môžu sa vyjadriť počtom inovatívnych projektov v miestnom kontexte (LAV.O.19). Dôkazy o zvýšenom podiele inovatívnych projektov vďaka prístupu LEADER (LAV.R.16) sú znakom zlepšenej schopnosti iniciatívy LEADER vytvárať inovácie na miestnej úrovni (LAV.I.11).</p>
Čo treba pri interpretovaní výsledkov posúdiť v súvislosti s udržateľnými projektmi.	
<p>Udržateľné projekty: Do akej miery prinášajú projekty iniciatívy LEADER udržateľné výsledky?</p>	<p>Na túto hodnotiacu otázku sa odpovedá použitím faktora úspešnosti súvisiaceho s udržateľnosťou výsledkov projektov.</p> <p>Oblasťný prístup a prístup zdola nahor iniciatívy LEADER podporujú projekty, ktoré stavajú na územných aspektoch a znalostiach miestnej oblasti a majú väčší potenciál byť udržateľnejšími z hospodárskeho, environmentálneho a zo sociálneho hľadiska (LAV.O.20). Dôkazy o projektoch, ktoré sa zlepšili konzultáciou s miestnou akčnou skupinou (LAV.R.17) alebo ktoré miestne subjekty považujú za udržateľnejšie pre znalosť miestnych podmienok (LAV.R.18), môžu odzrkadľovať úsilie miestnej akčnej skupiny o zvýšenie novej trvácnosti projektov financovaných z iniciatívy LEADER a nimi dosahovaných výsledkov.</p>
Čo treba pri interpretovaní výsledkov posúdiť v súvislosti s projektmi, ktoré podporujú prepojenia medzi miestnymi subjektmi.	
<p>Projekty, ktoré podporujú prepojenia medzi miestnymi subjektmi: Do akej miery podporuje iniciatíva LEADER prepojenia medzi subjektmi (napr. partnerstvá, siete, spoločne vykonávané projekty a iná spolupráca), ktoré by bez nej nevznikli?</p>	<p>Na túto hodnotiacu otázku sa odpovedá použitím faktora úspešnosti súvisiaceho s presadzovaním a vykonávaním projektov spolupráce.</p> <p>Zásada partnerstva a viacodvetvový prístup iniciatívy LEADER zabezpečujú väčšie rozšírenie prínosu projektov prostredníctvom sietí partnerov. Správne uplatňovanie integrovaného viacodvetvového prístupu a spolupráca môžu viesť k presadzovaniu konkrétnych a funkčných prepojení medzi vidieckymi subjektmi a vytvárať súčinnosť na úrovni projektu a medzi zainteresovanými stranami iniciatívy LEADER zapojenými do rôznych projektov. Odzrkadlí sa to vyšším počtom synergických projektov (LAV.O.21).</p> <p>Čím viac spoločných medziodvetvových projektov sa vykonáva, tým je pravdepodobnejšie, že sa iniciatívou LEADER posilnia prepojenia medzi členmi/subjektmi miestnej komunity v podobe sietí, partnerstiev, spoločne vykonávaných projektov a ďalšej spolupráce (LAV.R.19).</p>

Zdroj: Vypracovalo Európske poradenské stredisko pre hodnotenie SPP (2024)

7.4. Štrukturálne zmeny

Tabuľka 11. Čo treba zvážiť pri interpretovaní výsledkov v súvislosti so schopnosťou iniciatívy LEADER vytvárať štrukturálne zmeny v oblasti miestnej akčnej skupiny

Čo treba pri interpretovaní výsledkov posúdiť v súvislosti so štrukturálnymi zmenami.	
<p>Štrukturálna zmena:</p> <p>Do akej miery vytvára vykonávanie stratégie miestneho rozvoja uplatňovaním metódy LEADER štrukturálne zmeny v oblasti miestnej akčnej skupiny?</p>	<p>Na túto hodnotiacu otázku sa odpovedá použitím faktora úspešnosti súvisiaceho s vykonávaním stratégie miestneho rozvoja použitím metódy LEADER. Meria sa ním rozsah, do akého sa v oblasti miestnej akčnej skupiny dosahujú štrukturálne zmeny v dôsledku kombinovaných účinkov pridanej hodnoty pri vykonávaní všetkých projektov stratégie miestneho rozvoja metódou LEADER.</p> <p>Používa sa na to ukazovateľ vplyvu LAV.I.12. Táto otázka súvisí s úrovňou vplyvu, preto je vhodný len ukazovateľ vplyvu. Ukazovateľ vplyvu kvalitatívnym zisťovaním zaznamenáva názory zainteresovaných strán o rozsahu, do akého kombinované projekty miestnej akčnej skupiny prispeli k rôznym rozmerom stratégie miestneho rozvoja: hospodárskym, sociálnym, environmentálnym/priestorovým a prierezovým aspektom. Na pochopenie výsledkov tohto ukazovateľa treba najskôr určiť konkrétne rozmery uvedené v stratégii miestneho rozvoja.</p> <p>Čím vyššia je hodnota tohto ukazovateľa, tým vyšší je kombinovaný účinok zložiek pridanej hodnoty iniciatívy LEADER súvisiaci s dosahovaním štrukturálnych zmien v oblasti miestnej akčnej skupiny v konkrétnom rozsahu uvedenom v stratégii miestneho rozvoja. Jednotlivé odpovede na otázky zisťovania môžu poukazovať aj na rozsah, do akého iniciatíva LEADER konkrétne prispieva k určitým typom štrukturálnych zmien v analyzovanej oblasti miestnej akčnej skupiny.</p> <p>Dodatočné informácie uvedené v popisnej štatistike (ak sú dostupné na miestnej/regionálnej úrovni), ktoré poukazujú na trendy/vývoj kľúčových štrukturálnych zmien súvisiacich napríklad s obyvateľstvom, zamestnanosťou/nezamestnanosťou či chudobou/sociálnym vylúčením, môžu navyše pomôcť lepšie zasadiť do kontextu informácie získané pomocou ukazovateľa vplyvu LAV.I.12.</p> <p>Pri interpretácii výsledkov však treba vziať do úvahy, že prínos pridanej hodnoty iniciatívy LEADER k akýmkoľvek štrukturálnym zmenám nemusí byť ľahké prisúdiť iniciatíve LEADER alebo že môžu existovať aj iné rozhodujúce faktory.</p>

Zdroj: Vypracovalo Európske poradenské stredisko pre hodnotenie SPP (2024)

EU CAP Network *supported by*

European Evaluation Helpdesk for the CAP

Rue Belliard 12, 1040

Brussels, Belgium

+32 2 808 10 24

evaluation@eucapnetwork.eu

Funded by
the European Union